

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Azərbaycanlıların
soyqırımından
100 il
ötür**

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 31 mart - 1aprel 2018-ci il Şənbə № 68 (6957) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Seçkilər demokratik, seçki qanunvericiliyinə uyğun şəkildə keçiriləcək"

Prezident seçki ilə bağlı açıqlama verdi; ATƏT/DİHB-in direktoru seçkini şəxsən izləyəcək

yazısı səh.3-də

1000 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılması barədə qərar verilib

yazısı səh.3-də

"Kanal 13"ün həbsdə olan rəhbərinin səhhəti pisləşdi

yazısı səh.2-də

Mollalar şeyxi müdafiə edəcəkmi...

yazısı səh.4-də

Bakı və Tehran arasında "buzlar" birdəfəlik əridimi...

yazısı səh.10-də

Sülh danışıqlarını imitasiya zamanı bitir - kritik gəlişmə

yazısı səh.11-də

Nazirdən və baş bankirdən cavabını istədiyimiz suallar

yazısı səh.4-də

Neftçala avtomobil zavodu hansı maşınları istehsal edəcək?

yazısı səh.13-də

Yaxın Şərqi böyük toqquşmaya doğru gedir

yazısı səh.14-də

Məhəmməd Hadi küçəsində "ölüm xəndəyi" qazılıb

yazısı səh.13-də

Rusiya-Qərb qarşılıqlı diplomatiya, yoxsa kəşfiyyət savaşı...

yazısı səh.14-də

Prezidentin köməkçisindən gündəmi silkələyən çıxış

AZƏRBAYCANA QARŞI QURULMUŞ

XAIN PLANIN DETALLARI AÇIQLANDI - TƏFSİLAT

Əli Həsənov ölkəmizi suriyalaşdırmaq istəyən qüvvələri açıq şəkildə göstərdi; "Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı ciddi mübarizə hədəfləri seçilib"

yazısı səh.5-də

Ermənistan üçün kritik 9 gün - gerisayım başladı

"Tamahkar, cinayətkar, oliqarx Sərkisyan..." - Ermənistan prezidentinə ev verilməsi və yüksək pensiya kəsilməsi ictimai qəzəbi daha da artırdı; erməni nəşri: "Öz xalqına bunca bədbəxtlik gətirən Sərkisyan..." yazısı səh.6-də

Vüqar Bayramov:
"Mərkəzi Bank məzənnə siyasətinə yenidən baxıb dəyişikliklər etməlidir"

yazısı səh.12-də

Fəzail Ağamalı nazir Elmar Məmmədyanı istefaya çağırdı

yazısı səh.7-də

Rauf Arifoğlu:
"Bu, təxminən Türkiyədə iyulun 15-də dövlət çevrilişinə cəhdin dəşifrə olunmasına bənzəyir"

yazısı səh. 8 və 9-də

Prezident Tovuzun su təchizatının yaxşılaşdırılmasına 14 milyon manat ayırdı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Tovuz şəhərinin su təchizatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb. APA-nın məlumatına görə, Tovuz şəhərinin su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü" nün 1.84-cü bəndində göstərilmiş məbləğin 14 milyon manatı "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə müvafiq məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılıb.

Raket və artilleriya bölmələrinin təlimləri davam edir

Müddafə nazirliyinin təsdiq etdiyi 2018-ci il üçün döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq raket və artilleriya birləşmələrinin və bölmələrinin döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə cəbhə bölgəsindəki bütün ümumqoşun poli-

qonlarında keçirilən təlimləri davam edir.

MN-dən APA-ya verilən məlumata görə, təlimlər zamanı iştirak edən bölmələrin yürüş imkanları, eləcə də onların cəmləşmə rayonlarına çıxarılması, start və atəş mövqelərinin vaxtında və düzgün tutmaları yoxlanılıb.

Bu mərhələdə əsas diqqət qoşunların dayanıqlı, gizlin və operativ idarə olunmasına yönəldilib.

"Arif Alişanovun mənə 2 milyon manata yaxın borcu var"

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində "Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri" QSC-nin sədri Arif Alişanovu öldürməyə cəhdə, ona qarşı dələduzluq etməkdə və digər cinayətlərdə təqsirləndirilən Şücaət Əkbərov, Qoçalı Cəbiyev, Zöhrab Şirinov və Aqşin Hüseynovun barəsində olan cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib.

APA-nın məlumatına görə, hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi keçirilən prosesdə təqsirləndirilən Ş.Əkbərov vəkillərin suallarını cavablandırıb. O, yenidən zərərçəkmiş Arif Alişanovun məhkəməyə gəlməsini tələb edib. Buna görə də Ş. Əkbərov A. Alişanovun vəkillərinin suallarına cavab verməkdən imtina edib.

Bununla yanaşı o, A.Alişanovu öldürmək istəmədiyini və ona qarşı dələduzluq etmədiyini bildirib.

Əkbərov avtomobilində tapılan silahlardan xəbərsiz olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, A.Alişanovun aldığı əmlaklar ailə üzvlərinin adına rəsmiləşdirilib: "Bu işdə bir dəne də olsun əmlak mənim adıma rəsmiləşdirməyib".

O deyib ki, əslində A.Alişanovun ona borcu var: "Şamaxıda 2 milyon manata yaxın qiyməti olan torpağı ona satmışam, ancaq pulunu verməyib. Mənim ona heç bir borcum yoxdur".

Proses aprelin 6-da davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 29,120-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd), 178-ci (dələduzluq) və digər maddələrinə əsasən ittiham olunurlar.

Rusiya bu ölkələrin diplomatlarını ölkədən çıxarır

Rusiya 1 latviyalı, 3 litvalı, 4 polşalı, 2 italyalı və 1 finlandiyalı diplomatın ölkədən çıxarılmasını bəyan edib. Trend-in məlumatına görə, bu gün bu barədə həmin ölkə səfirliklərində bildirilib.

Bundan başqa, Estoniyanın hərbi attaşesi Toomas Peda da Rusiyadan çıxarılıb.

Xatırladaq ki, daha öncə XİN 2 niderlandlı diplomatın ölkədən çıxarılması, Böyük Britaniyanın Rusiyada fəaliyyət göstərən səfirlik və baş konsulluqlarında isə əməkdaşların sayının azaldılması barədə bəyan edib.

Qeyd edək ki, rusiyalı diplomatlara qarşı "Skripalin işi" ilə əlaqədar addım atmış ölkələrin səfirliyi bu gün nazirliyə çağırılıb.

Belə ki, martın əvvəllərində Rusiya Baş Kəşfiyyat İdarəsinin keçmiş zabiti Sergey Skripalin Londonda öz qızı ilə birlikdə zəhərlənməsi ilə əlaqədar ümumilikdə 20-dən çox ölkə Rusiyanın 100-dən artıq diplomatını ərazisindən çıxarıb.

İlk olaraq isə həmin işlə əlaqədar Böyük Britaniya 100 rusiyalı diplomatı ölkədən çıxarmışdı.

Azərbaycanlıların soyqırımından 100 il ötür

1918-ci ilin 30 mart və 30 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə erməni-rus daşnaklarının azərbaycanlılara qarşı törətdikləri qırğından 100 il ötür.

Üç gün davam edən qırğın zamanı erməni silahlı bolşeviklərin köməyi ilə azərbaycanlıları yaşadığı məhəllələrə qəflətən basqınlar edib, əhalini uşaqlardan böyüyədək qətlə yetiriblər. Həmin dəhşətli günlərin şahidi olmuş Kulner fəsiləli bir alman, 1925-ci ildə Bakı hadisələri barədə bunları yazıb: "Ermənilər müsəlman (azərbaycanlı) məhəllələrinə soxularaq hər kəsi öldürür, qılıncla parçalayıb, süngü ilə dalmə-deşik edirdilər. Qırğından bir neçə gün sonra bir çuxurdan çıxarılan 87 azərbaycanlı cəsədinin qulaqları, burunları kəsilmiş, qanları yirtilmiş, cinsiyyət orqanları doğran-

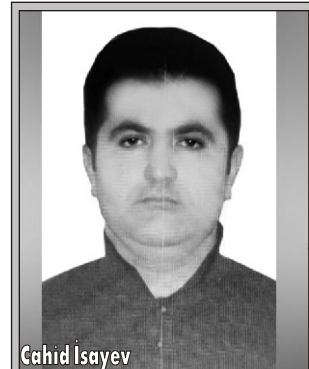

mışdır. Ermənilər uşaqlara acımadıqları kimi, yaşlılara da rəhm etməmişdilər". Gənc qadınların dir-diri divara mıxlanması, ermənilərin hücumundan sığınmağa çalışan iki min nəfərin yerləşdiyi şəhər xəstəxanasının yandırıldığı da bu dəhşətli faktlar sırasındadır.

Rəsmi mənbələrə əsasən soyqırım nəticəsində 12 minə yaxın azərbaycanlı qətlə yetirilib, on minlərlə insan itkin düşüb.

Soyqırımından sonra Azərbaycanı tamamilə işğal etməyə çalışan erməni-rus daşnaklarının planının qarşısını 1918-ci ildə Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu alıb.

Mərhum prezident Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli sərəncamı ilə 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü kimi qeyd olunur.

Cahid İsayev

Bakıda vətəndaşın 60000 manatını mənimləyən şəxs tutuldu

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinə müraciət edən vətəndaş Anar Səfərov qeyd edib ki, Cahid adlı şəxs ona yalan vəd verərək depolardan tibbi ləvazimatlar alıb apteklərə satmaq yolu ilə gəlir əldə edəceklərini bildirərək 60000 manat pulunu ələ keçirib.

DİN-dən APA-ya verilən məlumata görə, zərərçəkən həmin şəxs 2017-ci ilin aprel ayında Bakıxanov qəsəbəsində həmin işin görülməsi müqabilində pul verəndən sonra isə Cahid verdiyi vədə əməl etməyək onu aldadıb.

Sabunçu Rayon Polis İdarəsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat nəticəsində həmin şəxs - Yardımlı rayon sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Cahid İsayev saxlanaraq istintaqa təqdim edilib.

Qeyd edilən faktla bağlı Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin İstintaq Şöbəsinə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb, araşdırmalar aparılıb.

Polis əməkdaşları dələduzluq etməkdə şübhəli bilinən Cahid İsayevin digər analogi cinayətlərdə iştirak etdiyini də istisna etmir. Onun əməllərindən zərərçəkən başqa şəxslər varsa, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin "102" Zəng Mərkəzinə və ya Sabunçu Rayon Polis İdarəsinə müraciət edə bilərlər.

"Kanal 13"ün həbsdə olan rəhbərinin səhhəti pisləşdi

"Kanal 13" internet televiziyasının həbsdəki rəhbəri Əziz Orucovun səhhətində ciddi problemlər yaranıb. Hazırda 14 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində məhbus həyatı yaşayan jurnalist böyrək ağrılarından əziyyət çəkir. Onunla bağlı aidiyyəti qurumlara edilən müraciətlər hələ də cavabsız qalıb.

Ə.Orucovun həyat yoldaşı Lamiyə Orucova "Yeni Müsavat"a açıqlamasında onun son durumundan danışdı: "Sonuncu dəfə martın 26-da Əzizlə görüşdüm. Əhval-ruhiyyəsi yaxşı olsa da, ağrıların olduğunu dedi. Sonuncu telefon danışığımızda da ağrıların artdığını, hətta döş qəfəsində küt ağrıları olduğunu, bəzən qolunun uyuşduğunu dedi. Əziz bəyde xroniki böyrək çatışmazlığı var və onun müalicəsi təbii bitkilərlə aparılır, daima nəzarətdə saxlanılır. İndi həbsxanada olduğu və nəzarətdən kənar qaldığı üçün böyrəyinin ağrıları artıb və təzyiqinin qalxmasına səbəb olub. Həbsxana həkimi uzaqbaşı təzyiqi aşağı salmaq üçün dərmanlar verə bilər, bu da vəziyyəti daha da pisləşdirir. Çünki böyrəyində problem olduğu üçün dərmanları normal süzmür. Bununla yanaşı ürəyində də problemlər yaranıb. Hələ ki heç bir tədbir görülməyib ki, məndən dərman almağımı xahiş etdi. Durumla bağlı Qırmızı Xaç Cəmiyyətinə və Ombudsmana e-mail göndərmişəm. Ümid edirəm ki, Əziz bəyin ziyarətinə gedib səhhəti ilə bağlı problemlərin həll olunmasına yardımçı olarlar".

Xatırladaq ki, Ə.Orucov 2017-ci il mayın 2-də polisə müqavimətdə təqsirli bilinərək 30 sutka inzibati həbs cəzası alıb. İnzibati həbsin sona çatmasına az qalmış Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində ona qarşı cinayət işi başlanılıb, haqqında həbs qətimkan tədbiri seçilib. Ötən il dekabrın 15-də isə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi jurnalisti dövlət qeydiyyatına alınmamış qrant vəsaitlərindən külli miqdarda qanunsuz gəlir əldə etməkdə təqsirli bilərək 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib.

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

"AMEA rəhbərliyi Ramiz Məmmədovla bağlı, yəqin ki, ciddi ölçü götürəcək" - Əflatun Amaşov

"Milli Elmlər Akademiyasının rəhbərliyi akademik Ramiz Məmmədovla bağlı, yəqin ki, ciddi ölçü götürəcək".

Qaynarinfo xəbər verir ki, bunu millət vəkili, Azərbaycan Mətbuat Şurasının (AMŞ) sədri Əflatun Amaşov Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun direktoru Ramiz Məmmədovun jurnalisti təhqir etməsinə dair yayılan məlumatlara münasibətini bildirərkən deyib:

"Kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Coğrafiya İnstitutunun direktoru Ramiz Məmmədovun jurnalisti təhqir etməsinə dair məlumatlar yayılıb", - deyən MŞ sədri özünün şəxsən hadisənin təfərrüatına, necə və hansı şəraitdə baş verməsinə dair dəqiq bilgiyə malik olmadığını da bildirdi.

"Ancaq hər bir halda hesab edirəm ki, yazılanlar doğrudursa, yəni peşə fəaliyyətini yerinə yetirən jurnalist Ramiz Məmmədova hansısa məsələ ilə əlaqədar fikir öyrənmək üçün müraciət edibse, qarşılaşdığında söyüş və təhqir eşidibse, bu, bir elm adamı üçün qətiyyətlə yolverilməzdir, qəbul edilməzdir, biabırılıqdır, alimə yaraşmayan hərəkətdir.

Əmin olmaq istərdim ki, Milli Elmlər Akademiyasının rəhbərliyi bununla bağlı ciddi ölçü götürəcək", - deyən Ə.Amaşov sözlərinə əlavə edib.

Qeyd edək ki, modern.az saytının xanım əməkdaşı Coğrafiya İnstitutunun direktoru Ramiz Məmmədova külləkli hava şəraitinin hansı hallarda daha ciddi təhlükə yaratdığı və digər bu kimi suallar ünvanlayıb. Amma akademik cavab vermək əvəzinə ağır təhqirlər səsləndirib: "Siz jurnalistlər hamınız məni biabır etmişiniz. Nə açıqlama verəcəm?! Azərbaycan jurnalistləri "bezdarnı", savadsız, heç nəyə yaranan deyillər. Azərbaycan bir dəne də olsun jurnalist yoxdur".

Jurnalistləri "küçük" adlandıran akademik təhqirlərini davam etdirib: "Azərbaycandakı jurnalistlər bu söz-dən artığına layiq deyillər. Elə beləcə də yaz!".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev martın 30-da ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosu seçkiləri müşahidə missiyasının rəhbəri xanım Korin Yonkeri qəbul edib.

APA-nın məlumatına görə, söhbət zamanı Azərbaycanda 11 aprel prezident seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Prezident İlham Əliyev seçkilərin demokratik, seçki qanunvericiliyinə uyğun şəkildə keçiriləcəyinə, ədalətli və şəf-

"Seçkilər demokratik, seçki qanunvericiliyinə uyğun şəkildə keçiriləcək"

Prezident seçki ilə bağlı açıqlama verdi;
ATƏT/DTİHB-in direktoru seçkini şəxsən izləyəcək

faf olacağına və Azərbaycan xalqının iradəsini əks etdirəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Baş prokuror Zakir Qaralov da ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun seçki müşahidə missiyasının rəhbəri Korin Yonkerlə görüşüb. Baş Prokurorluqdan sechki-2018.az saytına verilən xəbərə görə, ölkəmizdə seçkilərin demokratik və şəffaf şəraitdə keçirilməsi, seçicilərin azad şəkildə öz iradələrini ifadə etməsi məqsədi ilə görülən işlərdən danışan baş prokuror seçki qanunvericiliyinin pozulması ilə əlaqədar prokurorluq orqanlarının qarşısında duran vəzifələr barədə ətraflı məlumat verərək, seçkilər zamanı yol verilən qanun pozuntuları ilə bağlı Baş Prokurorluğa daxil olan cinayət xarakterli məlumatların təxiresalınmadan araşdırılmasının təmin edilməsi məqsədi ilə işçi qrupunun yaradıldığını xüsusi qeyd edib.

K.Yonker səmimi qəbula görə minnətdarlığını ifadə edərək, seçki müşahidə missiyasının fəaliyyəti və məqsədləri barədə məlumat verib, müşahidə missiyasının seçki boyu Baş Prokurorluğun işçi qrupu ilə əməkdaşlığa önəm verəcəyini bildirib.

ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun direktoru İngiborq Solrun Gisladdottir isə apreldə Azər-

baycana səfər etməyi planlaşdırır. Gisladdottir aprelin 11-də ölkədə keçiriləcək prezident seçkilərini müşahidə etməyi planlaşdırır.

Xatırladaq ki, İngiborq Solrun Gisladdottir (İslandiya) ATƏT/DTİHB-in direktor vəzifəsinə 2017-ci ilin iyulun 19-da təyin edilib və bu vəzifədə Mikael Qeorq Linki (Almaniya) əvəzlənib.

Azərbaycan Ağsaqqallar Şurası isə martın 30-da 11 aprel prezident seçkiləri ilə bağlı yığıncaq keçirib. İclasda çıxış edən Ağsaqqallar Şurasının sədri Fəttah Heydərov Azərbaycanda seçkilərin nümunəvi keçirildiyini, demokratiyanın, insan haqlarının qorunduğunu deyib: "Əminəm ki, seçkilər uğurla keçiriləcək. Ölkə inkişaf edirsə, bu, gənclər üçündür. Ölkənin gələcəyi gənclərin gələcəyidir".

Azərbaycanın dinlərarası, mədəniyyətlərarası, millətlərarası münasibətlərdə nümunəvi ölkə kimi tanındığını vurğulayan F.Heydərov bildirib ki, Azərbaycan bugünkü inkişaf və tərəqqi səviyyəsinə görə dünya dövlətlərinin hamısından fərqlənir.

Tədbirdə çıxış edən Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini Teymur Bünyadov 11 apreldə keçiriləcək seçkilərin demokratik şərtlərə cavab verdiyini söyləyib.

Tədbirdə çıxış edən Ağsaqqallar Şurasının digər üzvləri də hər kəsi seçkilərdə fəal iştirak etməyə çağırıblar.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının katibi Mikayıl Rəhimov isə dünən məlumat verib ki, gözdən əlil seçicilərin səs verməsi üçün Brayl əlifbası ilə seçki bülletenləri çap olunacaq və bütün seçki məntəqələrinə Brayl əlifbası ilə hazırlanan bülletenlər verəcək: "Gözdən əlil seçicilərin yaşadığı ərazilərdə onların sayı qədər seçki bülletenləri seçki məntəqələrinə paylanılacaq. Bununla yanaşı, ehtiyat üçün respublika üzrə bütün seçki məntəqələrinə ən azı 1 və ya 2 Brayl əlifbası ilə hazırlanmış seçki bülleteni verəcək".

M.Rəhimov gözdən əlil seçicilərin səsvermə hüququndan istifadəsində heç bir problemin olmayacağını vurğulayaraq söyləyib: "Mərkəzi Seçki Komissiyası bundan öncəki seçkilərdə də gözdən əlil seçicilərin səsvermə hüququndan istifadəsi üçün lazımı şərait yaradıb. Bu istiqamətdə heç bir problem yoxdur. Gözdən əlil seçicilərin səsvermə üçün məntəqəyə gəlməsinə, səsvermə kabinetinə daxil olmasına digər seçicilər kömək edə bilər. Lakin Brayl əlifbası ilə hazırlanmış bülleteni aldıqdan sonra onlar rahat şəkildə öz hüquqlarından istifadə edə bi-

lirlər".

Prezidentliyə namizədlərin təşviqat kampaniyası isə davam edir.

BAXCP-nin namizədi Qüdrət Həsənzadə martın 29-da cənub bölgəsində, Lənkəranda olub. Seçicilərlə görüşlər keçirib.

"Cəbhəçilər" Təşəbbüs Qrupundan prezidentliyə namizəd Razi Nurullayev isə təşviqat kampaniyası çərçivəsində dünən şimal bölgəsində olub.

R.Nurullayevin seçki qərarından verilən xəbərə görə, prezidentliyə namizəd kimi o, Qubada rayon ictimaiyyətlə görüşüb. Həmçinin R.Nurullayev Quba Soyqırımı Memorial Kompleksini ziyarət edib. Orada çıxışında deyib ki, dinindən və dilindən asılı olmayaraq hər kəs terroru ləntləməlidir. Mübarizələr sülh yolu ilə həll olunmalıdır: "Ermənistan rəhbərliyinin bu məzarlığa gəlib etdikləri hərəkatə görə Azərbaycana xalqından və bütün dünya ictimaiyyətindən üzr istəyəcəyinə inanıram".

R.Nurullayev Qubada Qırmızı Qəsəbədə tolerantlıq nümunəsi kimi Sinaqoqa da baş çəkib və Qırmızı Qəsəbənin dağ yəhudiləri icmasının sədri Yuri Niftəliyevlə görüşüb.

R.Nurullayev həmçinin Katolik və Pravoslav kilsələrini də ziyarət edəcəyini deyib.

MSK qeydiyyatdan keçən müşahidəçilərin sayını açıqladı

1000 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılması barədə qərar verilib

"Azərbaycanda aprelin 11-də keçirilməsi nəzərdə tutulan prezident seçkilərini izləmək üçün 52 ölkənin vətəndaşları müşahidəçi kimi qeydiyyatdan keçiblər".

"Report" xəbər verir ki, bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov deyib.

O bildirib ki, beynəlxalq müşahidəçilərin qeydiyyat prosesi hələ də davam edir.

MSK sədri qeyd edib ki, ölkə üzrə müşahidə aparmaq üçün 1281 müşahidəçi qeydiyyatdan keçib: "Onlardan 277-si öz təşəbbüsü, 783-ü QHT-lərin xətti, 220-i partiyaların təşəbbüsü, 1 nəfər isə xüsusi icazə ilə müşahidəçi qismində qeydiyyatdan keçib. Dairələr üzrə 53 min 900 müşahidəçi qeydiyyatdan keçib. Bunların arasında 12 partiyanın müşahidəçiləri var".

Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclasında aprelin 11-nə təyin edilmiş prezident seçkilərində məntəqələrdə veb-kameralardan istifadə məsələsi müzakirəyə çıxarılıb.

APA-nın məlumatına görə, məsələ barədə MSK sədrinin müavini Natiq Məmmədov məlumat verib.

N.Məmmədov bildirib ki, 2008-ci ildən Azərbaycanda seçkilərdə veb-kameralardan istifadə edilir. O qeyd edib ki, Nəqliyyat, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi tərəfindən prezident seçkiləri ilə əlaqədar işğal olunmuş ərazilərdə yerləşən 6 seçki dairəsinin ərazisi istisna ilə, Azərbaycanın bütün coğrafiyasını əhatə etməklə, 119 seçki dairəsindəki 1000 seçki məntəqəsində veb-kameralar quraşdırılıb: "Prezident seçkilərində ümumən 1000 məntəqədə veb-kamera olacaq. Seçki günü dünyanın istənilən nöqtəsindən bu veb-kameralar vasitəsilə Azərbaycanda səsvermə prosesini izləmək olar. Adətən səsvermə günü seçki məntəqələrinin 15 faizə qədərində müşahidə aparmaqla, seçkilərə qiymət verilir. Ancaq 1000 məntəqə seçki məntəqələrinin 20 faizini təşkil edir və bu, dünyada seçkilərə qiymət vermək üçün yetərli sayılır: "Ancaq gələcəkdə veb-kameralar quraşdırılan seçki məntəqələrinin artırılması arzulamaq da yaxşı bir haldır".

MSK katibi Mikayıl Rəhimli seçkilərdə veb-kameralar quraşdırılan seçki məntəqələrinin sayının artırılmasını vacib sayıb və bunun seçki məntəqələrində səsvermə ilə bağlı şikayətlərin aradan götürülməsinə əsaslandıracağını söyləyib. MSK sədri M.Pənahov deyib ki, veb-kameralar quraşdırılan seçki məntəqələrinin sayının seçki məntəqələrinin 20 faizini təşkil edir və bu, dünyada seçkilərə qiymət vermək üçün yetərli sayılır: "Ancaq gələcəkdə veb-kameralar quraşdırılan seçki məntəqələrinin artırılması arzulamaq da yaxşı bir haldır".

MSK-nın iclasında prezident seçkilərində 119 seçki dairəsi üzrə 1000 məntəqədə veb-kameraların quraşdırılması və veb-kameralar quraşdırılan seçki məntəqələrinin siyahısının rəsmi dərc edilməsi barədə qərar qəbul edilib.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fərəc Quliyev isə məcburi köçkün seçicilərə görüş keçirib.

Prezident seçkilərində namizədliyi MSK tərəfindən qeydə alınmayan VIP sədri Əli Əliyev isə "Yeni Müsavat"ın "Namizədlərdən kimi müdafiə edəcəksiniz" sualına cavabında deyib ki, partiya olaraq seçki ərəfəsində bütövlükdə seçki prosesinə münasibətini rəsmi şəkildə ifadə edəcəklər. Bu barədə partiyanın rəsmi mövqeyi gələn həftə açıqlanaçaq: "O qərar nədən ibarət olacaq, indidən deyə bilmərəm. Şəxsən özümə gəldikdə, seçkiyə getmək məsələsində qə-

rarlığım yoxdur. Yəqin partiya daxili müzakirədən sonra mövqeyim qətişəcək. Debatların mənə formalaşdırdığı təəssüratə gəlincə, təbii ki, ümumilikdə narazıyam. Sərdar Cəlaloğludan başqa hakimiyyəti tənqid edən görmədim. Sanki tərəflər YAP-ın namizədi İlham Əliyevin vəkilləridirlər, oraya da onu tərifiylə təşəkkür etməyə çıxıblar. Hələ belə əcaib kampaniya olmamışdı. Simpitiyaya dostumuz Sərdar bəyin tərəfindədir. Düzdür, potensialından tam istifadə edə bilmir. Lakin bütün hallarda müqayisədə o da diqqəti cəlb edir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın bir çox dövlət qurumları var ki, mətbuat orqanları onlardan lazım olan məlumatları əksər hallarda əldə edə bilər. Göndərilən informasiya sorğularına bəzən natamam da olsa, cavab almaq mümkün olur.

Elman Rüstəmov

"Yeni Müsavat" olaraq, son aylarda dəfələrlə müxtəlif qurumlara informasiya sorğuları göndərmişik, ən uzağı 1 həftə ərzində sorğularımıza cavab almışdıq. İki qurum, daha doğrusu, iki məmur istisna olmaqla. Bunlardan biri kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov, digəri isə Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmovdur.

Kənd təsərrüfatı nazirinə informasiya sorğusu ilə 2017-ci ilin oktyabrında - düz 5 ay əvvəl müraciət etmişik. Ötən müddət ərzində bir dəfə də olsun Heydər Əsədovun rəhbərlik etdiyi nazirlikdən sorğuya cavab verilib-verilməyəcəyinə dair hər hansı bildiriş almamışıq. Sanki ölkənin ən böyük qəzetlərindən birindən H.Əsədova belə bir sorğu heç getməyibmiş kimi...

Halbuki ölkə qanunvericiliyinə, konkret olaraq "İnformasiya əldə etmək haqqında" qanuna əsasən, cənab nazirə göndərdiyimiz sorğunun cavablandırılma müddəti çoxdan keçib. Belə ki, həmin qanunun 24.1-2-ci bəndlərində qeyd

olunur: "İnformasiya sorğusu ən qısa müddətdə, lakin 7 iş günündən gec olmayaraq icra edilir. Bu müddətdə həmin informasiya öz operativliyini itirərsə, sorğuya dərhal, bu mümkün olmadıqda isə 24 saatdan gec olmayaraq cavab verilməlidir". Yəni həmin qanuna görə, İnformasiya sahibi informasiya sorğusunu ən qısa zamanda və sorğuçu üçün ən münasib üsulla təmin etməlidir.

Biz H.Əsədovdan nə soruşmuşduq ki, 5 ayda cavablandırılması mümkün olmasın? Suallarımız bunlar idi:

1. Azərbaycanda otlaq və qışlaq sahələri nə qədərdir? Son 2 ildə bu sahələrin nə qədəri əkin altına salınıb?

2. İndiyədək ölkəyə nə qədər cins mal-qara gətirilib? Gətirilən heyvanlar arasında itki nə qədərdir? Onların hansı hissəsi fərdi şəxslərə, hansı hissəsi iri fermer təsərrüfatlarına satılıb?

3. Gətirilən cins mal-qaranın ölkədə süd və et istehsalına təsirləri hesablanıbmı? Hesablanıbsa, nəticələr, həmçinin

Nazirlə baş bankirdən cavabını istədiyimiz suallar

Heydər Əsədov və Elman Rüstəmov sorğularımızı niyə cavablandırmır?

Heydər Əsədov

nin yaxın bir neçə il üzrə proqnozlar barədə qəzetimizə məlumat verilməsini xahiş edirik.

4. Tabeliyinizdə olan "Aqrolizinq" ASC-nin ötən il Traktora asılan və qoşulan müxtəlif kənd təsərrüfatı texnikalarının satın alınması, həmçinin vaksinin satın alınması üzrə müqavilə imzaladığı "Networks Europe L.P." şirkəti necə seçilib: Bu şirkətin kənd təsərrüfatı texnikası və vaksin istehsalı sahəsində təcrübəsi varmı? Məlumatınız üçün bildirik ki, Böyük Britaniyada qeydiyyatdan keçmiş bu şirkətin fəaliyyətinə dair heç bir mənbədə məlumat yer almayıb. Rəhbərlik etdiyiniz nazirlikdə, həmçinin "Aqrolizinq" ASC-də bu barədə olan məlumatları qəzetimizlə bölüşməyinizi xahiş edirik.

5. Xahiş edirik, "Aqrolizinq" ASC-nin bu il keçirdiyi tender, müsabiqə və kotirovra sorğuları, onların nəticələri, bağlanan alqı-satqı müqavilələrinə dair məlumatların redaksiyamıza təqdim olunmasını təmin edəsiniz.

Qeyd etdiyimiz kimi, daha bir informasiya sorğusunu Mərkəzi Bank rəhbərinə göndərmişik. Bir aydan çox vaxt keçməsinə rəğmən, E.Rüstəmov və onun rəhbərlik etdiyi qurum da sorğumuzu cavablandırmayıb.

E.Rüstəmovun 2013-cü ilin avqustunda öz imzasıyla təsdiq etdiyi "İnformasiya sorğuları ilə bağlı işin təşkilinə

dair Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının daxili icraat Qaydaları"na görə, informasiya sahibi Mərkəzi Bankın vəzifəsi "informasiya sorğusunu ən qısa zamanda və sorğuçu üçün ən münasib üsulla təmin etmək"dir. Əgər sorğuda istənilən informasiyanın əldə olunmasına hansısa məhdudiyət qoyulubsa, Mərkəzi Bank bu barədə sorğuçuya məlumat verməlidir. Biz "Yeni Müsavat" olaraq Mərkəzi Bankdan belə bir məhdudiyətin olmasına dair hər hansı məlumat almamışıq. Bəs nədən E.Rüstəmov həm ölkə qanunvericiliyini, həm də özünün imzaladığı qaydaları pozaraq informasiya sorğumuzu cavablandırmır?

E.Rüstəmovdan hansı suallara cavab istəmişdik:

1. Azərbaycan Mərkəzi Bankının bağlanan banklarda cəmi nə qədər vəsaiti var idi?

2. Bu vəsaitlərin taleyi necə oldu - geri qaytarılanı varmı? Varsa hansı hissəsi geri qaytarılıb?

3. Mərkəzi Bankın fəaliyyəti dayandırılan "StandardBank"da olan vəsaitləri necə geri qaytarılıb? Bu barədə

də rəy verən hüquqşünaslar qanunvericiliyin pozulduğunu bildirirlər.

Mərkəzi Bank ölkənin maliyyə-bank sektorunda əsas tənzimləyicilərdən biridir. Bu baxımdan onun rəhbərinin fəaliyyəti daim diqqət mərkəzində olur. Buna görə biz baş bankirsən şəxsi barədə yayılan bəzi məlumatlara da aydınlıq gətirməyini xahiş etmişik:

1. Sizin birinci devalvasiyadan az əvvəl bəzi Azərbaycan banklarından 750 milyon manat kredit götürdüyünüzə dair mətbuatda məlumatlar yer alıb. Bu, nə qədər həqiqətə uyğundur?

2. Gürcüstan Respublikasında tikinti biznesinizin olduğu deyilir. Belə bir biznesiniz varmı?

Göründüyü kimi, biz nə H.Əsədovdan, nə də E.Rüstəmovdan dövlət sirri sayıla biləcək məlumat istəməmişik. Bu halda suallarımızın aylarla cavabsız buraxılmasının səbəbini öyrənmək haqqımız var. Bu haqqımıza nail olanadək hər iki məmura göndərdiyimiz sualları müntəzəm olaraq ictimailəşdirəcəyik...

□ İqtisadiyyat söbəsi, "Yeni Müsavat"

Mollalar şeyxi müdafiə edəcəkm...

QMI sədri yerlərdəki din xadimlərini fəal olmağa səsleyib, nəticə olacaqmı

İki gün əvvəl QMI-də soyqırımla bağlı keçirilən tədbirdə Şeyxülislam da çıxış edib. Ancaq QMI sədri yalnız soyqırım haqda danışmayıb, həm də necə deyirlər, gündəm hadisələrinə toxunub və haqqında yazılanlara münasibət bildirib.

Təbii ki, ad çəkməyib. Bu səbəbdən o yazılarda harda, kim tərəfindən yazıldığı, Şeyxi kimlərin ittiham etdiyini deqiç bilmək olmur. Amma QMI-nin sədri deyir ki, onun 150 hektar torpağı, xaricdə və ölkədəki villaları ilə bağlı yayılan məlumatlar iftirdir. Eyni zamanda deyir ki, "nəzir qutuları" ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Şeyx "nəzir qutuları" ilə hər hansı əlaqəsinin olmadığını bildirir. Və bu zaman zaldə oturanlara müraciət edərək din xadimlərini ittihamlara cavab verməyə səsleyir. Üstüörtülü şəkildə də deyir ki, "bu ittihamlar

mənə deyil, sizə yönəlib, "nəzir qutuları"na siz baxırsınız".

Necə deyirlər, hörmətli Şeyxülislam mollaları fəal olmağa çağırır. Bir mənada haqlıdır. Axı əgər "nəzir qutuları"ndan toplanan pullar həmin mollalara da çatırsa, o zaman ünvanlanan tənqidlərə onlardan da pay düşür. Bu mənada Şeyx həm də məsuliyyətin bölüşdürülməsini təklif edir, yəni pulu bir yerdə yediyimiz kimi, məsuliyyətə də cavabdeh olmalıyıq. Siz də cavab verin. Məntiqlidir, axı nəzir qutularına Şeyx tək nəzarət etmir. Burada məscid imamları, qazılarının da payı var.

Onlar isə susur və necə deyirlər, Şeyxülislam meydanında yalnız qoyublar. Şeyxülislam indi onları necə deyirlər, vəzifəyə çağırır. Amma necə? Söhbət təkzibdən gedirsə, bunu QMI özü də edə bilər. Bütün mollaların adından rəsmi açıqlama yaya, ittihamların həqiqəti əks etdirmədiyini bəyan edə bilər. Ancaq görünür ki, Şeyxülislam bunu deyil, başqa fəaliyyətə nəzarət tutur. Necə deyirlər, öz işçilərini, liderlik etdiyi təşkilatın üzvlərini onu müdafiə etməyə çağırır. Çıxışının əvvəlində bunu açıqlayaraq deyir ki, hər kəs müdafiə olunur, təmizə çıxarılır, ancaq onu müdafiə edən yoxdur. İdarənin ölkənin dörd bir yanına təyin etdiyi ru-

hanilər Şeyxülislamı və QMI-ni müdafiə etmək istəmərlər. daha doğrusu bu cür açıqlamalarla medianın gündəminə düşmək istəmərlər.

Hətta Şeyxin öz müavinləri belə mediaya çıxıb QMI ilə bağlı ittihamlara cavab vermək istəmərlər. "Yeni Müsavat" olaraq QMI sədrinə və onun müavinini Qəmərxanıma bir neçə dəfə telefon açaraq müsahibə istəsək də, hər dəfə birbaşa yox deyilməsə də, yayınıblar. Mediada isə bu mövzuya kifayət qədər maraq var. Üstəlik də QMI və onun rəhbərliyi barədə ciddi ittihamlar, iddialar mövcuddur. Ancaq QMI rəhbərliyi bu mövzularda aydınlıq gətirmək istəmir. Məsələ on-

dadır ki, hazırda dövlətin dini tənzimlənmə sahəsində ciddi bir islahatları davam edir. Məscidlərin idarəçiliyi, dini icmaların maliyyələşməsindən tutmuş, dini təbliğat, maarifçilik, dini təhsilə qədər çeşidli sahələrdə dövlət artıq özünün qurumlarını formalaşdırır. Bu günə qədər QMI-ye tapşırılmış dini fəaliyyət sahələri təcridən idarədən alınır və ya alternativləri yaradılır. Artıq bir sıra icmaların qeydiyyatı zamanı belə QMI-nin rəyinə ehtiyac duyulmur və birbaşa həyata keçirilir. Din xadimləri artıq QMI tərəfindən deyil Türkiyədə olduğu kimi, dövlət tərəfindən maaş verilir və bun məqsədlə Dini Qu-

rumlarla iş üzrə Dövlət Komitəsinin tərkibində ayrıca fond yaradılıb.

Bütün bunlar və qeyd etdiyimiz çoxlu sayda suallar və aydınlıq gətirilməli olan mövzular olduğu halda, hələ də hər hansı açıqlama və ya münasibət bildirilmir. Özü də yalnız Şeyxülislam deyil, həm də onun işçiləri tərəfindən. Bütün bu mövzularda aydınlıq gətirilməlidir, cəmiyyət nələrin olduğunu bilmək istəyir.

Hələlikse, Şeyximiz topu mollalara atdı. Açıqlamanı, müsahibəni onlardan gözləyək. Görək, mollalar həqiqətən də Şeyxi müdafiə edəcəklərmi?

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

Martin 30-da Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Mətbuat Şurasının təşkilatçılığı ilə "İnternet mediada və sosial şəbəkələrdə milli-mənəvi dəyərlərin qorunması: neqativ meyllərə qarşı jurnalist həmrəyliyi" mövzusunda keçirilən tədbirdə Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi şöbəsinin müdiri Əli Həsənov burada detallarla çıxış edərək, olduqca zəngin məlumatlar verib. Açıq şəkildə və rəsmən deyib ki, Azərbaycana, onun iqtidarına və dövlət quruluşuna qarşı beynəlxalq və məkrli plan var: "Son zamanlar, xüsusən də Azərbaycanda növbəti prezident seçkiləri 11 aprelə təyin olunandan sonra xaricdəki mərkəzlər məkrli "Azərbaycan layihəsi"ni dövrüyyəyə buraxaraq, bu işə xarici ölkələrdə müxtəlif vasitələrlə öz təsirləri altında saxladıkları bəzi soydaşlarımızı qoşublar. Qısa zaman kəsiyində bu çirkin kampaniya ifrat həddə çatıb.

Hədəf sadəcə Prezident və onun ailə üzvləri, komandası, o komanda üzvlərindən biri olan mən - Əli Həsənov deyil. Məqsəd Şərqi mentalitetinin incəliyinə hesablanıb - hədəf birinci şəxsin və komandasının müsbət imicini zədələməklə, onlara qarşı kütləvi narazılıq ovqatı formalaşdırmaqla, komandaxil qarşıdurma yaratmaqla ölkədəki mövcud sabitliyi pozmağa nail olmaqdır. Bu işin təşkilatçıları və icraçıları Azərbaycanı suriyalaşdırmaq istəyən "virtual İŞİD" adlandırmaqda haqlı olduğum indi həmin qüvvələrin "ağsaqqalları" tərəfindən dolayısı ilə etiraf olunur.

Əslində, bu, yeni plan da deyil. Hələ Dağlıq Qarabağ münaqişəsi yeni başlayanda erməni lobbisi öz mənfur arzusuna çatmaq üçün Bakını Beyrutla, Azərbaycanı Livana çevirmək istəyirdi və bunu gizlətmirdi. Həmin qüvvələr və "sapı özümüzdən olan baltalar" 2003 və 2008-ci illərdə ciddi cəhdlə buna çalışdılar. Lakin o dövrdə Prezident İlham Əliyevin xalqa birliyinə və demir iradəsinə çirpirlər geri çəkildilər. Belələri 2013-cü ildə yeni bir məkrli plan quraraq, xarici dairələrin köməyi ilə "Milyarderlər İttifaqı" yaratdı və "aldan-

Prezidentin köməkçisindən gündəmi silkələyən çıxış

Əli Həsənov konseptual çıxış edərək çox ciddi və bütün xalqımızı düşündürməli olan məsələləri açıb. Media haqlı olaraq bu çıxışı Azərbaycana qarşı məkrli planın deşifrə olunması kimi təqdim edir: "Doğrudan da həmin çıxışdakı bir sıra məqamlardan aydın görünür ki, ölkəmizə qarşı xain bir plan olub və bu barədə hakimiyyətin ən üst qatlarında informasiyalar olub. Azərbaycanı suriyalaşdırmağa qədər xain planlardan söhbət gedir. Bunu planlaşdıran mərkəzlərin işi ilə erməni mərkəzlərinin işi demək olar ki, üst-üstə düşür. Yeni dövlətçiliyimiz əleyhinə ciddi təhlükələr var idi, indi də qalmaqda davam edir. Prezident seçkisini qabağa çəkməklə bu təhlükə müəyyən qədər sovuşdurulub. Amma təhlükə hələ də qalmaqdadır. Üzdəki "söyüş makinaları" olaraq çıxış edən adamlar aysberqin görünən tərəfidir. Aysberqin görünməyən tərəfində

Azərbaycana qarşı qurulmuş xain planın detalları açıqlandı - təfəsilat

Əli Həsənov ölkəmizi suriyalaşdırmaq istəyən qüvvələri açıq şəkildə göstərdi; "Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı ciddi mübarizə hədəfləri seçilib"

Politoloq: "Aysberqin görünməyən tərəfində daha böyük qüvvələr və pullar var, qarşıya çox ciddi hədəflər qoyulub"

miş kəvakib"dən istifadə edərək hakimiyyəti ələ keçirməyə cəhd etdilər. Xoşbəxtlikdən hər dəfə də bu antimillə ünsürlər ölkə Prezidentinin demir iradəsi, onun sədaqətli silahdaşlarının yekdil mövqeyi və ən əsası, Azərbaycan xalqının keçilməz müqaviməti ilə üzlaşaraq necə gəlmişdilər, eləcə də rədd olub getdilər.

Bu gün də onlar yatmayıb, sadəcə olaraq qəfil yaxalandıqları üçün hazırlıqsızdılar. Odur ki, güman qalıb onların daimi bacardıqları işə - xəyanətə, hiyləyə və bir

də söyüşə. Bu dəfə "livanlaşdırma" termini də dəyişib və "suriyalaşdırma" ilə əvəz olunub".

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a şərhində bildirib ki,

daha böyük qüvvələr və pullar var, qarşıya çox ciddi hədəflər qoyulub. Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı ciddi mübarizə hədəfləri seçilib".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Paris PKK-nı xilas üçün hərəkətə keçdi və cavabını aldı

Ankaranın kəskin reaksiyası Yelisey Sarayını geri addım atmağa vadar elədi

Qarabağ məsələsinin tənzimlənməsi ilə məşğul olmaq əvəzinə, işğalın uzanmasına stimül verən ATƏT-in Minsk Qrupunun vasitəçilərindən biri Fransa öz mövqeyi ilə qardaş Türkiyəni qəzəbləndirib.

Belə ki, Paris Türkiyənin yanvar ayında Suriyanın şimalındakı kürd döyüşçülərə qarşı başladığı hərbi əməliyyatlarda vasitəçilik etməyi təklif edib. Türkiyə Suriya münaqişəsində Afrini İŞİD yaraqlarından alaraq bölgəyə nəzarəti həyata keçirən YPG qüvvələrini bu ərazidən hərbi yolla çıxarıb. Bunun əvəzində Fransa prezidenti Emmanuel Makron YPG daxil olmaqla kürd hakimiyyəti Suriya Demokratik Qüvvələrinin (SDQ) üzvləri ilə görüşüb. Cənab Macron Türkiyə və silahlılar arasında dialoqa ümid etdiyini bildirdi. (BBC)

Qəribəsi odur ki, Fransa özü də terrordan əziyyət çəkən dövlətlərdəndir. Belə ki, bu ölkə son illərdə özünü İslam Dövləti (İD) adlandırılan qruplaşma tərəfindən törədildiyi iddia edilən bir sıra ölümcül hücumlarla, o cümlədən, 2015-ci ildə 130 adamın öldüyü Paris hücumu ilə üzlaşib. Bundan sonra Fransa və ABŞ Suriyadakı

Suriya Demokratik Qüvvələrinə müasir silahlar verib və qrupa İD-ə qarşı mübarizəsini dəstəkləmək üçün təlimlər keçib. Fransa prezidenti Suriyadakı təhlükəsizlik zonasının "sabitliyini" dəstəkləyəcəyini söyləyib.

Bu isə SDQ-ni terrorçu təşkilatların dəyişmiş şəkli olaraq qəbul edən Ankaranın kəskin reaksiyasına səbəb olub. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan E.Makronun SDQ nümayəndə heyətini qəbul etməsinə sərt reaksiya verib. "Hüriyyət" yazır ki, Ərdoğan AKP-nin vilayət təşkilatlarının rəhbərləri ilə görüşündə bildirdi ki, terror təşkilatını yüksək səviyyədə qonaq edən bu Suriya Demokratik Qüvvələri PKK terror təşkilatının aynasıdır. Guya onlar PKK deyilmiş. Bununla bizi aldatmağa çalışsınız, halbuki biz onların hamısının təməlini bili-

rik. Hamısının kimliyi, ünvanları bizdə var. Deyirlər YPG-yə dəstək təminatı verdik. Söze bax. Türkiyə ilə SDQ arasında vasitəçilik edə biləcəklərinə dair yayılan xəbər əgər doğrudursa, bunu söyləyən şəxsin həddini və boyunu açan bir sözdür bu. Bizim vasitəçiyə ehtiyacımız yoxdur. Türkiyə nə zamandan bəri terror təşkilatları ilə masaya oturub? Siz terror təşkilatı ilə masaya otura bilərsiniz, amma Türkiyə terror təşkilatları ilə Afrində olduğu kimi mübarizə aparır. Siz kimsiniz ki, bir terror təşkilatı ilə Türkiyə arasında vasitəçilik ifadəsinə ağızınıza alırsınız? Bunların dostu YPG bölgəmişdəki ən əliqanlı, ən əxlaqsız, insanlıq düşməni terrorçu təşkilatdır. Bu tövründən sonra Fransanın heç bir terrorçudan, terror aksiyasından şikayət etməyə haqqı qalmayıb. Terrorçularla yatıb-qalxan, həttə onları saraylarda qonaq edən səhvləri tez-gec anlayacaqlar. Suriyada canını qurtaran terrorçular ora doluşduqda ümid edirik ki, bizdən yardım istəməzlər".

Ərdoğan E.Makron ilə son telefon danışığına da toxunub:

"Gördüm qərribə-qərribə şeylər söyləyir, ona yüksək dalğadan cavab verdim".

Daha bir kəskin reaksiya isə Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlundan gəlib: "Təəssüf ki, Fransa dürüst deyil, bunu üzvlərinə də söyləyirik. Fransanın bizimlə terrorçular arasında vasitəçilik etmək təklifi qəbul edilməzdir. Sən kimsən ki, vasitəçilik edəsən? Vasitəçilik etmək cürətini haradan tapırsan? Fransa obyektivliyini tamamilə itirib. Fransanın bir-biri ilə təzad təşkil edən açıqlamalarının heç birini ciddi qəbul etmirik. Bu cür təklifləri də lap əvvəldən rədd edirik".

"Türkiyə terror təşkilatları hansısa dialoqu və buna yönəlik vasitəçilik missiyasını qətiyyətlə rədd edir". Bu da Türkiyə prezidentinin sözcüsü İbrahim Kalın mövqeyidir. Bəyan edib ki, Türkiyə ordusunun Afrindən sonrakı hədəfi PYD/YPG terrorçularının nəzarətində olan Məmbiç şəhəri-

dir. Bu barədə Türkiyə rəhbərliyi səviyyəsində qərar verilib.

Maraqlıdır, terrordan əziyyət çəkən Fransa niyə bu cür davranır və terrorçuların xilas mövqeyindən çıxış edir?

Politoloq Hikmət Hacızadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, burada söhbət terrorçuların müdafiəsindən getmir: "Ümumən Qərbin belə bir planı var ki, xristian və müsəlman dünyasının təmas xəttində özünə marionet dövlət qursun. Qərbin birinci belə dövləti Ermənistan oldu, sonra İsrail. İndi isə "Kürdüstan" qurmağa girişiblər. Bu forpostlardan müsəlman dünyasına təsir etmək istəyirlər. Odur ki, onlar üçün fərqi yoxdur, terrorçu olsun, ya olmasın. Əsas odur ki, o xətdə özünə bir baza yaratsınlar. İndi də o baza "müstəqil Kürdüstan dövləti" ola bilər. Dava onun üstündə gedir". Ancaq H.Hacızadə Ankaranın bu plana razılaşmaq niyyətində olmadığını vur-

ğuladı: "Türklər də bu planı başa düşür. Hələ ki, türklər möhkəm durublar və öz strategiyalarını həyata keçirirlər. Qərb isə heç nə edə bilmir. Amma bu, o demək deyil ki, Qərb öz planından əl çəkəcək. Onlar çox təmkinli, çox inadkar siyasət həyata keçirirlər. Deyirlər bu il olmasın gələn il olsun. Çalışacaqlar ki, Qərb yönümlü "Kürdüstan hökuməti"ni qursunlar və oradan öz siyasətlərini yeritsinlər, digər dövlətlərə təsir göstərsinlər".

Ankaranın sərt reaksiyalarının qarşılığında Paris geri addım atıb. Belə ki, Yelisey sarayının rəsmisi Suriyaya əsgər göndəriləcəyi iddialarını təkzib edib. (Sputnik) Fransa prezidentlərinin rəsmi iqamətgahı olan Yelisey sarayı Suriyaya əsgər göndəriləcəyi ilə bağlı iddialara aydınlıq gətirib. Sarayın adı açıqlanmayan rəsmisi xəbəri təkzib edərək, Fransanın Suriyaya əsgər göndərməyəcəyini və bu ölkədə yeni bir hərbi əməliyyat keçirməyi planlaşdırmadığını açıqlayıb. Fransız mətbuatında çıxan iddialar ilə bağlı "Anadolu" agentliyinə açıqlama verilib: "Mətbuatda bu məsələyə dair fərqli informasiyalar yayılıb. Ancaq məsələ ilə bağlı rəsmi Parisin mövqeyi dəyişməyib. Fransa Suriyaya hərbi qüvvələr göndərməyəcək və bu ölkədə yeni heç bir əməliyyat keçirməyi planlaşdırmır. Biz İŞİD-ə qarşı mübarizədə beynəlxalq koalisiya çərçivəsində fəaliyyətimizi davam etdiririk".

Qavid TURAN, "Yeni Müsavat"

MTN generallarına hökm oxunması təxirə salınıb

S abunçu rayon Məhkəməsinin binasında ləğv edilmiş MTN-in sabiq baş idarə və idarə rəisləri, generallar Sübahir Qurbanov, Teymur Quliyev, Natəvan Mirvətova, həmin qurumun vəzifəli şəxsləri Fizuli Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Əliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizovun cinayət işi üzrə bu günə təyin olunan məhkəmə prosesi təxirə salınıb.

Təqsirləndirilən sabiq MTN polkovniki Fizuli Əliyevin vəkili İlham Əsədov APA-ya deyib ki, hakimlər cinayət işinin mürekkəbliyini və çoxluğunu nəzərə alaraq, hökmün elanı qeyri-müəyyən vaxtdək təxirə salıblar.

Qeyd edək ki, prokuror təqsirləndirilən şəxslərdən Sübahir Qurbanovun 16 il, Teymur Quliyevin 16 il, Natəvan Mirvətovanın 12 il, Fizuli Əliyevin 15 il, Zaur Məmmədovun 13 il, Natiq Əliyevin 14 il, Fərhad Atayevin 7 il, Anar Şirəliyevin 7 il, Eşqin Əliyevin 7 il və Elşad Əzizovun 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

"Bizi evimizdən zorla çıxarıb kompensasiya da vermirlər"

Gəncədən şikayət var; "Bizi şəraitsiz evlərdə yaşamağa məcbur edirlər"

R edaksiyamıza Gəncə şəhər sakinləri tərəfindən şikayət daxil olub. Şikayətdə bildirilir ki, şəhərdə yeni böyük park salınması ilə əlaqədar olaraq Gəncə çayı ətrafındakı evlər zor gücünə sökülür, amma köçürülən sakinlərə heç bir kompensasiya ödənilmir.

Gəncə şəhəri, Akademik Həsən Əliyev küçəsi, birinci döngə, ev 9-da yaşayan Cəfərov Mahir Cahangir oğlunun bu haqda "Yeni Müsavat"a dedikləri:

"Bizə 1 manat belə kompensasiya ödənilmədən, evimizdən zorla çıxarıldı. İcra nümayəndələri zor gücünə camaatın əmlakını daşıyır, evini müsadirə edir. Bizi aparıb şəhərin lap kənarında bir əraziyə köçürürlər. Həmin ərazidə də nə normal yaşayış massivi var, nə də ki, yol. Yerdən çox kiçik evlər tikilib. Bizi həmin şəraitsiz evlərdə yaşamağa məcbur edirlər. Artıq bir çox qonşumuzun əmlakları məcburən həmin əraziyə daşınıb. Çoxu əmlaklarının harada olmasından xəbərsizdir".

Gəncə sakininin sözlərinə görə sökülən evlərin qarşılığında heç bir sənəd, müqavilə təqdim olunmur:

"İcra hakimiyyətinin nümayəndəsi gəlib bizimlə küçədə söhbət edir. Bizə deyilir ki, "köçməlisiz, vəssalam!". Başqa söhbət edilmir, kompensasiyanın adı belə çəkilmir. Halbuki, bundan əvvəl bir neçə dəfə iclas keçirib, bizə vəd vermişdilər ki, köçürüləcək evlərin qarşılığında hər bir ailəyə kompensasiya ödəniləcək. İndi isə bizim şikayətimizi dinləyən yoxdur. İnsanlar qan ağlayır. Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirik, bu məsələdə bizə yardımçı olsunlar".

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın əməkdaşları Gəncə İcra Hakimiyyətinin mövqeyini öyrənməyə çalışıb. Qurumdan bildirilib ki, şikayətlə bağlı tezliklə yazılı surətdə cavab bildiriləcək.

□ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

İşğalçı ölkədə seçki öncəsi ehtiraslar qızışır

9 gün sonra Ermənistan da yeni, formal baş nazir seçkisi keçiriləcək. Ona görə "formal" ki, parlamentdəki hakim çoxluğun namizədi - prezident kimi səlahiyyət müddəti başa çatmaqda olan Serj Sərkisyanın bu postu tutacağı şübhə doğurmur. Bununla da işğalçı ölkənin parlamentli üsul-idarəyə keçidi reallaşacaq və Sərkisyan yenə ölkədə əsas söz sahibi olacaq - bu dəfə baş nazir olacaq.

Xəbər verdiyimiz kimi, bu arada səlahiyyətləri bitməkdə olan Serj Sərkisyanla bağlı Ermənistan hökumətində qapalı müzakirələr olub. Müzakirələrin yekununda Sərkisyanın eks-prezident kimi təminatı məsələlərinə baxılıb və... ona 3 futbol meydançası boyda həyətyanı sahəsi ilə birgə ev verilməsi, ömürlük yüksək pensiya kəsilməsi qərara alınıb. Beləcə, 2008-ci ilin martında 8 nümayişçini güllələməklə prezident kürsüsünə yiyələnmiş Serj Sərkisyan 10 il sonra sanki "qan tökmədiyi" üçün mükafatlandırılıb.

Sərkisyan veriləcək evin hökumətin büdcəsi ilə tikiləcəyi deyilir (Eks-prezident Levon Ter-Petrosyan da bu tip evlərdən birində yaşayır). Bundan əlavə, Serj Sərkisyan ölənə kimi prezident maaşının 70 faizi miqdarında pensiya alacaq. Hazırda bu vəsaitin miqdarı 1930 dollar təşkil edir.

Lakin bu xəbər ölkədə etirazla qarşılanıb, hakim rejimə qarşı ictimai qəzəbi daha da artırıb. Neçə-neçə evi, mal-mülkü, böyük sərvəti olan Sərkisyanın bunu haqq etmədiyi bildirilir və sərt şəkildə qınanır, hətta aşağılanır. Səbəb kimi də onun Ermənistanı, erməni xalqını düçar elədiyi ağır sosial-iqtisadi durum, səfələt, həlli hələ də tapılmayan Dağlıq Qarabağ ixtilafı, sayı ilə artan əsgər tabutları, ölkədə tüğyan edən korrupsiya, kütləvi işsizlik və xaricə güclənən köçdür.

"Sərkisyanlar ailəsi çox milyonlu varidatlara sahibdir. Ancaq xislətlərindən qaynaqlanan tamahkarlıq hissi hər şeyi üstələyir və öz müddətini bitirməkdə olan prezident hökumətinə ona bağlı olduğu daşınmaz əmlakdan imtina eləmir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə Armanianreport nəşrinəki dənənki məqalədə deyilir.

"Ermənistan hökumətindəki dənənki (srağagünkü - red.) toplantı növbəti dəfə ölkədəki hakim kriminal-oligarx rejimin daxilədən nə dərəcədə çürüdüüyünü, çulunu sudan güclə çıxaran xalqın qayğıları

Ermənistan üçün kritik

9 gün - gerisayım başladı

"Tamahkar, cinayətkar, oliqarx Sərkisyan..." - Ermənistan prezidentinə ev verilməsi və yüksək pensiya kəsilməsi ictimai qəzəbi daha da artırdı; **erməni nəşri: "Öz xalqına bunca bədbəxtlik gətirən Sərkisyan..."**

və problemlərindən nə dərəcədə ayrı düşdüyünü nümayiş etdirdi. Ermənistanın yüz minlərlə vətəndaşı çörək dalınca həmişəlik ölkəni tərk elədiyi halda, hökumət üzvləri getməkdə olan prezident Serj Sərkisyan dəbdəbəli yolasalma mərasimi düzənləyir və bu zaman tək səxsi sədaqət nümunəsi yox, həm də yaltaqlıq və mütlilik göstərir. Əslində anlaşılındır - Sərkisyan tezliklə ölkədə bütün hakimiyyəti öz əlində cəmləyəcək baş nazir kreslosuna oturmağa hazırlaşır. O üzəndə hökumətdə çətin ki, kimsə bu "yem yeri"ndən aralı düşmək istəyər. Ona görə də Sərkisyan belə "diqqət" göstərilir, - deyər yazıda ardınca vurğulanır.

Məqalədə daha sonra deyilir: "Hökumətin Sərkisyan qarşısında bunca aşkar yaltaqlığı və mütliliyi, sonuncunun isə acgözlüyü erməni cəmiyyətində ədəbsiz zarafatlar doğurub. Düz de edilib. Baxmayaraq ki, Sərkisyanın guya rəsmən İrəvanda öz evi olmayıb və ölkənin ən varlı insanların siyahısında o, guya heç də ilk yerlərdən birini tutmur, bununla belə, Ermənistanda hamıya, eləcə də ondan xaricdə olanlara məlumdur ki, dünyanın ən varlı erməniləri - Robert Köçəryan və Sərkisyan ailəsidir. Mehç Köçəryanın və xüsusən də Sərkisyanın dönəmində Ermənistanda və Dağlıq Qarabağda krimi-

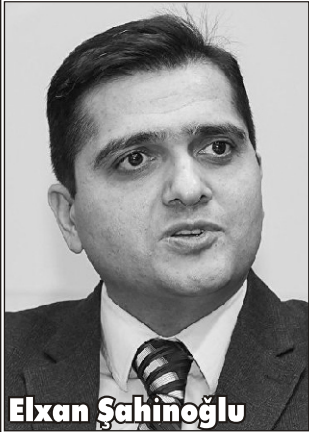
nal elementlərin dövlətlə çul-çalaşması görünməmiş miqyas alıb. Sərkisyan rejimi üçün hətta zahiri ədəb normaları da qara qəpiklik dəyər deyil və ölkənin talançılığı üzərində varlanmaqda davam edir. Bu gün Sərkisyan qardaşlarının hesabında milyardlarla dollar və avrolar toplanıb. Yerli biznes çoxdan hakim ailənin şəxsi xəzinəsi üçün "vergilerə" oturulub. Hər bir iş adamı istənilən anlaşılmadan və ya gəlirdən yuxarıya faiz ödəyir. Monopoliya hesabına varlanan oliqarxlar da Sərkisyan ailəsinin büdcəsinə sanballı məbləğ ödəyirlər. Yerli və xarici KİV-lərdə dəfələrlə dərc edilmiş jurnalist araşdırmalarının nəticələrinə görə, Sərkisyan ailəsi cinayət yolu ilə əldə elədiyi milyardlar, gəlirlər hesabına xaricdə dəbdəbəli villalar, ad-sanlı restoranlar, mehmanxanalar, gecə klubları, şirkətlər alıb".

Erməni müəllif sonda Serj Sərkisyanı sual və çağırış edir: "Nədən sən ömürlük pensiyadan və İrəvanda evdən bunca yapışıb qalmısan? Öz xalqına bunca bədbəxtlik gətirən və formal olaraq dövlət başçısı postunu tərk etməkdə olan Sərkisyan öz pensiyasını xeyriyyəçiliyə sərf eləmiş Xose Muxikin (Uruqvayın sabiq prezidenti - red.) yolunu da gedər, aylıq 1930 dollardan imtina edə bi-

lərdi. Axı bu məbləğ Sərkisyanın geydiyi bir cüt ayaqqabının pulu eləmir. Amma eyni zamanda bu pul Qarabağ veteranları və ya Spitak zəlzələsinin qurbanları üçün böyük məbləğdir. Amma yox. Xislətdəki tamahkarlıq hissi hər şeyi üstələyir. "Hər şey mənim, hər şey mənim" - acgöz, parlayan gözləri ilə Sərkisyan hökumətin "hədiyyələri"ni qəbul edir. Ancaq Serj Azatoviç görə "Qızıl antilop" nağılındakı acgöz Racinin qəmli sonluğunu unutmasın. Axı günün birində sən varidatını da kirəmitə çevrilə bilər - nəyin altında ki, bu anti-xalq və qorxunc merkantil rejim dəfn olunacaq".

Erməni nəşrinin qeydlərinə ola bilsin, nə isə əlavə etməyə dəymir. Yalnız bundan başqa: nə qədər ki, erməni xalqı, sadə ermənilər ölkədəki kriminal-oligarx rejimə, "Qarabağ klani"nin zülmünə dözümlü göstərəcəklər, vəziyyət yaxşıya dəyişməyəcək, əksinə bundan da pis olacaq. Taleyi dəyişmək üçün hələ 9 gün var. Bu 9 gün belə görünür, Sərkisyan üçün də kritik bir dönmə olacaq. Gerisayım başlayıb. Hərçənd, Serj Sərkisyan artıq bir dəfə - 10 il öncə (1 mart 2008) hakimiyyətdə zor gücünə, qan gücünə qalmaq nümunəsi göstərib...

□ **"Yeni Müsavat"ın analitik xidməti**

Elxan Şahinoğlu

Əhəd Məmmədli

ABŞ-Şimali Koreya gərginliyində Azərbaycan nə istəyir?

Elxan Şahinoğlu: "Dünyadakı problemlərin həlli çox vacibdir"

Əhəd Məmmədli: "Azərbaycana dünyada sabitliyin olması çox vacibdir"

Amerika ilə Şimali Koreya arasındakı sular durulur. Hər keçən gün gərginlik bir qədər azalır. Doğrudur, iki dövlət hələ də hədə-qorxularla bir-birinə güc nümayiş etdirməyə çalışır. Lakin yaxın günlərdə ABŞ-la Koreya arasında danışıqların başlayacağı barədə dünya mediasında xəbərlər dolaşmaqdadır. Hər iki dövlətin rəsmilərinin dilindən də bunun mesajları verilməkdədir.

Azərbaycanda da Amerika-Şimali Koreya münasibətləri yaxından izlənilir. Ekspertlər digər ölkələr kimi, Azərbaycan üçün də iki nüvə dövləti arasındakı qarşıdurmanın aradan qalxmasının vacibliyini bildirirlər. Amerika və Şimali Koreya ölkəmizdən nə qədər uzaq bir regionda yerləşsə də, orada baş verəcək hər bir hadisənin bizim regiona da ciddi təsirlərinin olacağı deyilir. Çünki Şimali Koreyanın ən yaxın müttəfiqlərindən biri də şimal qonşumuz Rusiyadır ki, proseslərdə Şimali Koreya hökumətinin yanında olduğunu açıq nümayiş etdirir.

Qərb Universitetinin Tətbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Amerika ilə Şimali Koreya münasibətləri Azərbaycanı da narahat edir: "Beynəlxalq münasibətlərdə olan gərginlik digər dövlətlərə az və ya çox dərəcədə təsir edir. Şükürlər olsun ki, hazırda gərginlik bir qədər səngiyib. Şimali Koreya rəhbəri Pekinə səfər etdi. Gələn məlumatlara görə, Amerika ilə Şimali Koreya arasında danışıqlar başlayacaq. Cənubi və Şimali Koreya arasındakı gərginliyin də aradan qaldırılacağı, hər iki tərəfin danışıqlara başlayacağı bildirilir. Ümumiyyətlə, beynəlxalq aləmdə problemlərin sayı çox olduqda, bunları həll etmək çox çətin olur. Təəsüf edirəm ki, hazırda dünyada problemlər kifayət qədər çoxdur. Bizim də ən böyük problemimiz Dağlıq Qarabağdır və çalışırıq ki, dünyanın diqqəti bu problemin üzərinə yönəlsin. Bunun üçün də dünyadakı problemlərin həlli çox vacibdir ki, Dağlıq Qarabağ məsələsi arxa plana keçməsin. Problemlərin getdikcə azalması bizə şanslar yaradır ki, beynəlxalq aləmin diqqətini Cənubi Qafqazdakı problemlərə yönəldək. 2016-cı ilin aprel hadisələrini xatırlayın. Azərbaycan-Ermənistan arasındakı 4 günlük savaş bütün dünyanın diqqətini bu regiona yönəltdi, müharibənin böyük fəlakətlər yaradacağı fikirləri səsləndi, Türkiyə-Rusiya qarşıdurmasından danışıldı. Yenidən aprel savaşı kimi bir müharibə baş verərsə, dünyanın diqqəti yenə də bu regiona yönələcək".

Politoloq Əhəd Məmmədlinin qənaətinə görə, Amerika-Koreya münasibətlərinin düzəlməsi rəsmi Bakı üçün çox vacibdir: "Azərbaycana dünyada sabitliyin olması çox vacibdir. Amerika-Şimali Koreya münasibətlərinin düzəlməsi ölkəmiz üçün də lazımdır. Düzdür, bu münasibətlərin gərginləşməsi, hətta müharibənin belə olması Azərbaycan üçün o qədər də təhlükəli olmayacaq. Çünki Azərbaycan müharibə ola biləcək regiondan çox uzaqdadır. Lakin nəzərə alsaq ki, həm Amerika, həm də Koreya nüvə ölkələridir və üstəlik Uzaq Şərq regionunda daha iki nüvə nəhəngi var: Çin və Rusiya. Həmin regionda müharibə baş versə, bu tək o region üçün deyil, dünya üçün də çox təhlükəli bir mənzərədir. Son xəbərlərə görə, Amerika və Koreya arasında istiləşmə baş verir, hətta bu iki ölkənin liderinin görüşəcəyi də deyilir. Ümid edirik ki, Koreya öz nüvə və silahlanma ambisiyalarından geri çəkilib, sivil dünyanın bir hissəsi olmağa çalışacaq".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İran İslam Respublikasının prezidenti Həsən Ruhaninin Azərbaycan səfərinin gözənləndiyindən də məhsuldar olduğu barədə fikirlər var. Azərbaycan və İran prezidentləri səviyyəsində verilən bəyanatlar, iki müsəlman qonşunun əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində addımların atılacağı anonsu, yeni dəmiryolu layihəsinin reallaşdırılması ilə bağlı anlaşma və s. məsələlər Azərbaycanın düşünmələrini narahat edib.

Ancaq bu da faktıdır ki, İran vaxtaşırı Azərbaycandakı gözənlərə zidd olaraq işğalçı Ermənistanı qucaq açmaqla müsəlman qonşuluğu prinsiplərini arxa plana keçirmiş olur və Azərbaycan ərazilərini tapdaq altında saxlayan ölkənin dirçəldilməsi istiqamətində cəhdlər göstərir. Xüsusilə də Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin İslam dövlətlərinin toplantısında müsəlman aləminə məscid dağıdan ölkə ilə əlaqələr qurmamaqla bağlı çağırış etməsindən sonra İrandan

Toğrul İsmayil

gözənlərimiz daha çoxdur. H.Ruhani Qarabağla bağlı sülh çağırışı etsə də, işğalçı qınayan mövqe ortaya qoymadı. İran prezidenti açıq şəkildə bəyan edib ki, rəsmi Tehran Qarabağ probleminin siyasi yolla həllinin tərəfdarıdır.

Ancaq ümid var ki, Tehran nəhayət, ona çətin gündə əl uzadan, ərazisindən başqa güclərin İrana qarşı istifadəsinə imkan verməyən, hətta demir yolunun çəkilişi üçün güzəştli şərtlərlə yüz milyonlarla dollarlıq kredit ayıran Azərbaycanı ac-yalavac və işğalçı Ermənistanı görə incitməyəcək. Xüsusilə də üçtərəfli formatlarda da Bakı və Tehranın əlaqələri yeni müstəviyə adlayıb. Bəs, İran prezidentinin Bakı səfərindən sonra iki qonşunun münasibətində yenə də geriye doğru addımlar gözənləndirimi? Ümumən səfəri necə qiymətləndirmək olar? Bu səfərdən sonra Bakı və Tehran arasında "buzlar"ın birdəfəlik əridiyini demək mümkündürmü?

Politoloq Toğrul İsmayil "Yeni Müsavat"a dedi ki, İran-Azərbaycan münasibətləri düzəlmək məcburiyyətindədir: "Yeni tam nizamlanmasa da, ən azından nizamlanmış kimi görünəcək. İranın Türkiyə ilə də münasibətləri eyni şəkildədir. İran qonşuları ilə yaxşı münasibət qurmaq məcburiyyətindədir, açıq münasibətə heç vaxt gire bilməz. Onsuz da Qərb ölkələri tərəfindən ciddi şəkildə sıxışdırılır. Amma klassik mənada strateji bir ittifaq olursu, bunu demək mümkün deyil". Ekspert onu da qeyd etdi ki,

Bakı və Tehran arasında

"buzlar" birdəfəlik əridimi...

Həsən Ruhaninin Azərbaycan səfərinin yekunları barədə təhlilçilərdən fərqli açıqlamalar; siyasi şərhçilərin fikrincə, İran prezidentinin səfəri zamanı Qarabağ məsələsinin qabardılması İrəvana ünvanlanan mesajdır

İran heç zaman şimalda güclü bir Azərbaycan dövlətinin olmasını istəməz: "Bu, İranın strateji maraqlarına uyğun gəlir. Çünki daxilində çoxsaylı Azərbaycan türkü yaşayır. Azərbaycan türkləri hər zaman şimala baxırlar. Güclü bir Şimali Azərbaycan dövləti İran üçün, ən azından bugünkü rejim üçün hər zaman ciddi bir təhiddir. Amma ikili ziyarətlər, səfərlər,

standart cümlələrdir. Mənə elə gəlir ki, Ruhaninin bu cür deməsinə böyük çərçivədə baxmağımız lazımdır. Böyük çərçivədə də İranın Ermənistan siyasəti bellidir, çox yaxın münasibətlər var. Amma bu münasibətlər sülh yolu ilə həll edilməsi barədə dedikləri diplomatik üslubdur. Bunu hardasa dünya dövlətlərinin hamısı deyir. Yeni heç bir dövlət sava-

məsinin özü əməkdaşlığın ən yüksək səviyyəyə gəlib çatmasını göstərir. Böyük etimaddır ki, İran Astara yük dəmiryol stansiyasını 15 illiyə Azərbaycana icarəyə verir. Azərbaycan isə icarəyə götürdüyü əhəmiyyətli obyektlə hər iki ölkənin iqtisadi maraqlarını həyata keçirən siyasət yürüdəcək. Birgə maraqlara cavab verən siyasətin yürüdülməsi mümkün ol-

Aydın Mirzəzadə

şa təhrikədi açıqlamalar verməz. Amma Ermənistanla və Azərbaycanla bağlı siyasətinə baxdıqımız zaman görürük ki, İranın tutduğu mövqe ortadadır. "Qarabağ Azərbaycan torpağıdır" deməsinə gəldikdə, İran rəsmiləri bunu dəfələrlə söyləyiblər. Yeni İran heç vaxt beynəlxalq hüquqa zidd olan hərəkət etməz. Çünki mütləq öz əleyhinə yönələcək şeylərdir bunlar hamısı. Deməsi, yaxud deməməsi heç nəyi dəyişmir. İranın mövqeyi onsuz da bellidir. Yeni yüksək səsle də desə ki, Qarabağ Azərbaycan torpağıdır, İran Ermənistanı dəstəkləməkdə davam edəcək. Amma bunu deməmə də, yenə Azərbaycanla münasibətlərini yaxşı etməyə və göstərməyə çalışacaq".

Ruhaninin Bakı səfərinin əhəmiyyətini şərh edən **YAP-çı deputat Aydın Mirzəzadə** isə hesab edir ki, Azərbaycan və İran arasında münasibətlər həmişə yaxşı olub. (AzVision.az) Deputatın fikrincə, bir çox vacib sənədlərin imzalanması artıq münasibətlərin daha da möhkəmləndiyini göstərir: "Birgə iqtisadi layihələrdə iştirak iki ölkə üçün adi hala çevrilib. İran kapitalı ilə Azərbaycanda bir neçə əhəmiyyətli obyekt fəaliyyət göstərir və yeni obyektlər açılmaqdadır. Eyni zamanda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinin fəaliyyət göstərməsində hər iki ölkənin marağı böyükdür. Azərbaycanın bu dəmiryolu xəttinin fəaliyyəti üçün 500 milyon dollar vəsaiti İrana kredit şəkilində ver-

duğunu İran və Azərbaycan nümunəsi göstərir", - deyir A.Mirzəzadə əlavə edib.

Politoloq, deputat Rasim Musabəyov isə hesab edir ki, İran prezidentinin Azərbaycana səfərini müsbət qiymətləndirmək lazımdır: "Bu səfər zamanı iki böyük layihənin icrası reallaşdırıldı. Bunlar çox böyük, iqtisadi cəhətdən əlaqələrimizi irəli aparan layihələrdir. Həmçinin Neftçalada avtomobil zavodunun tikilməsi iqtisadi əlaqələrin genişlənməsi deməkdir. Bu il, həmçinin Xəzərin hüquqi statusu ilə bağlı Qazaxıstanda sammit keçiriləcək. Bizim üçün vacibdir ki, bu məsələdə fikir ayrılıqları olmasın. Düşünürəm ki, qeyd etdiyimiz məsələlər geniş müzakirə olunacaq. Bu baxımdan İran prezidentinin səfəri hər iki ölkə üçün çox əhəmiyyətlidir".

R.Musabəyov vurğulayıb ki, İran Dağlıq Qarabağ münasibətlərinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinə tərəfdardır: "Bu məsələdə İranın prinsipial mövqeyi var. İran tərəfi bəyan edir ki, münasibət dinc yolla, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini tapmalıdır. Bu çox müsbət amildir".

Siyasi şərhçilərin fikrincə, İran prezidentinin səfəri zamanı Qarabağ məsələsinin qabardılması birbaşa İrəvana ünvanlanan mesajdır. Artıq rəsmi Tehran Ermənistan rəhbərliyinə Qarabağ məsələsində Azərbaycanın yanında olduğunu mesajını verir.

□ **Cavid TURAN,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

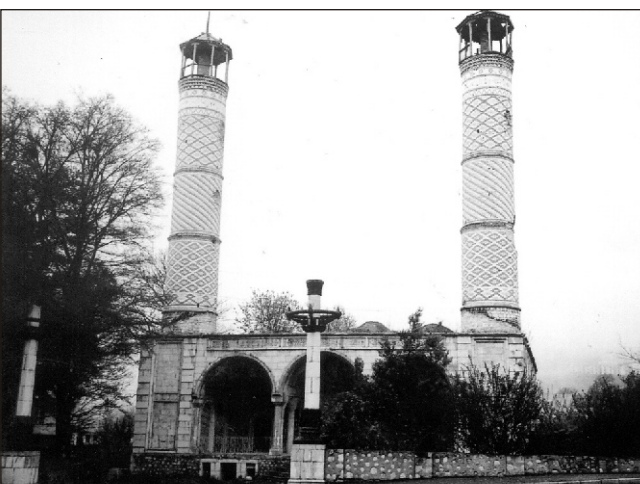
KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

2018 -ci ilin 3-cü ayı da tarixə qovuşur. Təəssüf ki, bu ilin 1/4-i də Qarabağ danışıqlarında əhəmiyyətli tərəpnişlə yadda qalmadı. Bir neçə gündən sonra isə "4 günlük aprel müharibəsi"nin ikinci ildönümü tamamlanacaq. Əlbəttə, bu, o demək deyil ki, iki-üç gündən sonra mütləq hərbi əməliyyatlar bərpa olacaq. Bu, baş verə də bilər, bilməyə də. Ancaq məsələ ondadır ki, sülh prosesinin dalanda qalması müharibəni hər an qaçılmaz edir - istər aprel ayı olsun, istərsə də ilin digər ayı və ya mövsümü.

Başqa sözlə, müharibə gələndə yaya, qışa baxmayacaq. O, elçatmaza çevrilən böyük sülhün yeganə və labüd alternativini kimi gələcək. Odur ki, xüsusən də ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri prosesi ölü nöqtədən çıxarıb irəli aparmaq barədə ciddi düşüncü-düşünməlidir.

Sözsüz ki, aprel ildönümü ərəfəsi gərginlik artacaq. Azərbaycan tərəfi düşməne hərbi xarakterli hansısa növbəti yaddaqalan xəbərlətmə də edə bilər. Ancaq Azərbaycanda başa çatmayan prezident seçkiləri işğalçıya qarşı böyük cəza əməliyyatını hələlik istisna edir. Aprelin 11-dən sonra

isə Azərbaycan üçün müharibəni qeyri-mümkün edən heç bir daxili siyasi motivi qalmayacaq.

Maraqlıdır ki, bu arada üç həmsədr dövlətdən biri olan Fransanın xarici işlər naziri Jan Batist Lemuan İrəvana gəlib. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, ötən il - 4 günlük aprel müharibəsinin 1-ci ildönümündə vasitəçilər Azərbaycan və Ermənistan səfər edərək hərbi qarşıdurma riskini minimuma endirməyə çalışmışdılar. Ola bilsin bu dəfə də eyni taktika izlənsin. Yeni Fransa XİN başçısının Bakıya da səfər

ATƏT baş katibi Moskvada Qarabağı müzakirə edəcək

Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov ATƏT-in baş katibi Tomas Qremingerlə görüşəcək. Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi nümayəndəsi Mariya Zaxarova keçirdiyi əhəmiyyətli brifinqdə bildirib.

Zaxarova görüşün aprelin 5-də Moskvada baş tutacağını söyləyib. Görüşdə ATƏT-in Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı və Ukrayna münaqişələrinin həllində rolu ilə bağlı müzakirələr aparılacaq. Tomas Qreminger Rusiya XİN-in təşkil etdiyi VII Moskva Beynəlxalq Təhlükəsizlik Konfransının işində iştirak etmək üçün Moskvada olacaq.

Sülh danışıqlarını imitasiya zamanı bitir - kritik gəlişmə

Qarabağla bağlı silsilə növbətçi görüşlər və bəyanat mərhələsi başa çatır; Moskva və Vaşinqton müharibəni önləmək üçün ənənəvi yanaşmanı dəyişəcəkmi?..

edərək, atəşkəslə bağlı zəmanət almağa çalışması istisna deyil.

Ancaq belə zəmanətlər nə vaxtdək işə yarayacaq? Əgər əsas hədəf işğal rejiminə son qoymaq yox, atəşkəs rejimini saxlamaq olarsa, o zaman belə zəmanətlərin heç bir önəmi qalmayacaq. Çünki həlli uzanan problem nə olsun-olsun, özündə müharibə riski daşıyır. Vəziyyəti mürəkkəbləşdirən məqamlardan biri də işğalçı Ermənistanın atəşkəsdən sui-istifadə edərək radikal mövqeyə köklənməsidir. Erməni rəsmilərinin son bəyanat və açıqlamaları buna şübhə yeri saxlamır.

Əksər analitiklərə görə, aprelin 9-da Ermənistanda baş tutacaq yeni baş nazir təyinatından, parlamentli üsul-idarəyə keçiddən sonra da rəsmi İrəvanın Qarabağa dair mövqeyi dəyişməz qalacaq, yeni maksimalist və tənqibçi xarakter daşıyacaq. Çünki problemin nizamlanmasına əsas cavabdeh olan qüvvələr - Serj Sərkisyan və onun parlamentdəki hakim partiyası öz mövqeyini saxlayacaq.

Bu isə Azərbaycanla yeni və daha böyük hərbi qarşıdurma riski deməkdir. Ona görə "daha böyük qarşıdurma riski" ki, artıq Bakıda erməni tərəfi ilə dinc, produktiv danışıqlar aparmağın heç bir mənasının qalmadığı haqda möhkəm əminlik hasil olacaq. Böyük ehtimalla, belə də olacaq və

Azərbaycan öz siyasi ömrünü uzatmış Sərkisyan rejimi ilə ənənəvi təmas siyasəti aparmayacaq, şəkil çəkdirmək xətrinə, danışıq xətrinə danışıqlara getməyəcək.

Demək, nəticə etibarilə artan müharibə ehtimalı ilə bağlı ən çox vasitəçi dövlətlər, xüsusən də Rusiya və ABŞ narahatlıq keçirməli olacaq. Rusiya və ABŞ arasında münasibət isə gətdikcə daha da gərginləşməkdədir. Bu gərginlik, faktiki, yeni "soyuz müharibə" dövrü Dağlıq Qarabağ ixtilafının perspektivinə necə təsir edəcək? Hələlik dəqiq söyləmək çətindir.

Dəqiq olan odur ki, Moskva əlində mühüm və bənzərsiz rıçaqlar ola-ola konfliktlə bağlı ənənəvi siyasətinə hələ ki, ciddi dəyişiklik eləməyə hazırlaşmır. Söhbət həm də Azərbaycanı və Ermənistanı silahlandırmaqla tərəflər arasında guya "hərbi balans" saxlamaq, onları öz nüfuz dairəsindən uzağa getməyə qoymamaq taktikasından gedir. Rusiyanın növbəti 100 milyonluq kredit tranşı qarşılığında bu il Ermənistan yeni silah partiyası verməyə hazırlaşması buna əyani sübutdur.

Başqa sözlə, Kreml yenə münaqişənin həllinin deyil, sırf öz monopoliyası çərçivəsində idarə olunmasını hədəf götürüb ki, bu da yenə bölgədə uzunmüddətli sülhü yox, böyük müharibəni yaxınlaşdırır. Məsələ də bundadır ki, Qara-

bağla bağlı növbətçi görüşlər və bəyanatlar limiti artıq tükənib. Bundan sonra yeni, mövcud realıqları ciddiylə alan konstruktiv yanaşmaya ehtiyac var. Bəs Moskva və Vaşinqton müharibəni önləmək üçün ənənəvi yanaşmanı dəyişəcəkmi? Regionda sülh, yoxsa müharibə şansının üstün gələcəyi məhz bu sualın cavabından asılı olacaq.

Bu xüsusda supergüc olaraq ABŞ-ın üzərinə də məxsusi missiya düşür. Ancaq hələ ki, Tramp administrasiyası Qarabağla bağlı çevik təşəbbüslərə baş vurmaq əzminə görünür. Yeri gəlmişkən, artıq Amerikanın ölkəmizdəki səfiri Robert Sekutanın səlahiyyət müddəti başa çatır. Ölkəsinə qayıtmazdan öncə o, Qarabağ mövzusunda da danışıb.

"Səfir olduğum dövrdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı göstərdiyim səylər barədə onu demək istəyirəm ki, biz rəsmi Vaşinqtonu burada olan vəziyyət barədə məlumatlandırmışdıq". Diplomət bu sözləri "Amerikanın səsi" radiosuna müsahibəsində deyib.

Səfirin sözlərinə görə, konfliktin həllinin mövqeyindən asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı üçün çox vacib olduğunu da diqqətə çatdırıblar: "Mən ölkədə olduğum üç il ərzində məcburi köçkün icmaları ilə əlaqə yaratmaq və onlarla görüşmək üçün həmi-

şə səy göstərmişəm. 1992-ci ildən bəri ölkə ərəzindəki məcburi köçkün icmaları üçün 16 məktəb inşa etmişik. 17-ci məktəbin inşası isə hazırda davam edir. 1992-ci ildən bəri ABŞ hökuməti azərbaycanlı məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 123 milyon ABŞ dollarından artıq yardım göstərmişdir. Bizim yeni bir təşəbbüsümüz var ki, bu, "Amerika rəfləri" adlanır. Bu təşəbbüs çərçivəsində məcburi köçkün icmalarında ailələrə, xüsusilə uşaqlara kitablar ianə edirik. Hesab edirəm ki, məcburi köçkün icmaları ilə təmaslarımızın davam etdirilməsi çox vacibdir. Bir vacib məqamı da qeyd etmək istəyirəm ki, baş vermiş hadisələrlə bağlı keçmişdən öyrənmək, baş verənləri anlamaq nə dərəcədə vacibdirsə, gələcək barədə düşünmək və gələcəyə baxmaq da o dərəcədə vacibdir", - deyərək amerikalı səfir əlavə edib.

Lakin azərbaycanlı qaçqın-köçkünlərə humanitar yardım öz yerində. Bundan qat-qat vacibi ABŞ-ın Dağlıq Qarabağ məsələsində ədalətli mövqeyi tutması, Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləməsi, separatçılığa münasibətdə "ikili standart" siyasətindən imtina etməsidir. Əfsus ki, erməni separatçılarının başçısı Bako Saakyanın təzəcə başa çatan Amerika səfəri bu yöndə nikbin olmağa imkan vermir...

İki korafəhm ərəbin mahnısı

Samir SARI

Doğma, öziz Bakımızda bir cavan oğlanla bir qadının avtobusda dalaşdığı gün uzaq İsveçdə də bənzər bir hadisə baş verib. Olayların hər ikisi videolentə alınıb. Sizi bilmirəm, mən ikisinə də baxmışam.

Düzü, bizdəki olaya münasibət qarmaqarışıqdır. Xalq ikiye bölünmüş durumdadır. Hətta ictimai yerdə xanıma əl qaldıran cavanı müdafiə edənlər də var. Xalqı ikiye bölünmüş çat "cavanlar-qocalar" cəbhəsinə aiddir. Gənclər hesab edirlər ki, yaşlılara yer düşmür. Yaşlılar da hesab edirlər ki, cavanlar ayaq üstə getməlidirlər.

Bu məsələyə hətta gender məsələsi prizmasından baxanlar da çoxdur. Qadınların çoxu cavan oğlan tərəfindən vurulan qadına qahmar çıxırlar. İstisnalar da var. Bəzi gənc xanımlar hesab edirlər ki, gənc haqlıdır. Nəsilərarası qovğadır, nədir. Hərçənd məsələyə insaniyyət və qanunçuluq, bir az da nəzakət qaydaları prizmasından baxmaq lazımdır. Amma bu heç.

Ən maraqlısı Stokholmda ictimai nəqliyyatda baş verən davadır.

Bu davada yer alanların hər ikisi İsveçdə miqrantdır, bildiyiniz "gəlmə" adlandırılanlardır. Hər ikisi kişidir, demək olar ki, eyni yaşdadırlar, hər ikisi ərəbdir, amma hər ikisi eyni ölkədən deyil, bir iraqlıdır, o biri tunisli.

Onların hər ikisi metro vaqonunda boş yerdə oturublar. Təsadüfən o boş yerlər yanaşı olub. Və yəqin ki, bir-birlərini də ilk baxışdan tanıyıblar. Sağdakı bilib ki, soldakı ərəbdir. Soldakı da anlayıb ki, sağdakı ərəbdən başqa biri deyil. Nigeriya zənciləri min adamın içində bir-birlərini necə tanıyırlarsa, onlar da eləcə.

Əgər onlardan biri ayaq üstə, digəri oturmuş olsaydı, demək olardı ki, ərəblər yer üstündə dalaşıblar. Ancaq məsələ elədir ki, hər iki oturuşu gedən sərnəşin gerçəkəndə yer üstündə dalaşırlar - sadəcə İsveçdəki yere görə.

Düşünmək olar ki, qürbətdə rastlaşmış iki ərəb tanışı olduqdan sonra "biz bir millət - iyirmi dövlətlik" ritorikasında başlayacaq, "bu kafir avropalılar qələt eləyir, Avropa əvvəl-axır bizim olacaq"la davam edəcək, axırda da "ərəbin ərəbdən başqa dostu yoxdur" deyib ayrılacaqlar.

Amma bunlar bir-birinin haralı olduğunu bilən kimi sübut edirlər ki, ərəbin ərəbdən başqa düşməni yoxdur.

Soldakı deyir ki, gündəməyini götür, rədd ol get müharibə eləyən öz ölkəyə - İraqa. Sağdakı nərvinə, bə sən burda nə edirsən, dədənən ölkəsində.

Tunisli deyir ki, kül sizin başınıza, heç bayrağınız da yoxdur.

İraqlı bu yerdə nəse pis söz deyir, dublyaj edənlər bu cür ifadələri adətən "canınız cəhənnəmə" kimi tərcümə edirlər, amma başqa sözdür.

Tunisli kirmir, deyir, bizim tariximiz var, amma sizin heç bir şeyiniz yoxdur.

İraqlı demir ki, bizim Səddam Hüseynimiz vardı, deyir, belə sizin tarixiniz də, bayrağınız da belə-belə olsun.

Tunisli dilini qarnına qoymur, deyir, sən geri dönəcək ölkən belə yoxdur, guya özünün var.

İraqlı da azacıq aşın duzu çıxırmır, aydırır ki, sən burada parazit kimi yaşayışın (guya özü taxıl əkib-becərir, məndəndə kömür çıxarır).

Tunisli patriot biri olaraq deyir, mənim ölkəm Tunis sən ölkədən yaxşıdır.

İraqlı o qədər patriot olmasa da hiss olunur ki, kosmopolitdir, deyir, elədirsə, burda nəəzirsən, ölkən yaxşıdır, öz ölkəyə get.

Axırda tərəflər bir-birinin üzünə tüpürür, dalaşır, yumruqlaşır. İsveçlilər tökülüşüb onları ayırır.

Belə məlum olur ki, bu, klassik "qonaq qonağı istəməz, ev yiyəsi heç birini" durumudur. Amma bir məsələ var ki, ev yiyəsi hələlik harayçılıq edir, qovğanı videoya çəkir, dalaşanlara "rədd olun, gedin, öz meridian və paralellərinizdə dalaşın" demir.

Nə etmək olar? Yaşayış uğrunda global mübarizə gedir. Ona görə də eyni millətin, eyni şəhərin, hətta eyni məhəllənin, eyni ailənin üzvləri arasında dava-dalaşlar qaçılmazdır. Çox da ürəyinizə salmayın, dərd çəkməyin, imkanınız varsa, video çəkin, baxmaq müzakirə edək, başımız qarışsın.

Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşları olan qonşu Rusiya və Türkiyədə son günlər milli valyutalar ABŞ dolları qarşısında kəskin dəyər itirib. Səbəb global valyuta bazarlarında Amerika valyutasının bahalaşması, həmçinin, Türkiyə-Qərb münasibətlərinin gərginləşməsi göstərilir.

Rusiyanın Qərb ölkələri ilə münasibətlərinin gərginləşməsi və son olaraq rus diplomatların bəzi Avropa ölkələrindən geri göndərilməsi rublun dollar qarşısında dəyərsizləşməsinə səbəb olub. Bəs görəsən, Azərbaycan üçün iqtisadi baxımdan əhəmiyyətli olan bu iki ölkədə dolların bahalaşması manatın məzənnəsinə necə təsir göstərəcək?

Onu da qeyd edək ki, dolların dünya bazarında ilin sonundakı möhkəmlənməsi gözlənilir. Çünki ABŞ-ın Federal Ehtiyat Sistemi (FED) güclənən ölkə iqtisadiyyatı fonunda uçot dərəcəsinə bir neçə dəfə artırma bilər. Bu il artım tempinin ötən ilki ilə müqayisədə daha çox olacağı proqnozlaşdırılır. Son nəticədə dolların məzənnəsi kəskin arta bilər.

Bundan başqa, ABŞ Prezidenti Donald Trampın vergi islahatları və gömrük rüsumlarının artırılması ilə bağlı qərarları da dolların bahalaşmasına xidmət edir. Nəticədə il ərzində dünya bazarında bahalaşan manat dollara da təzyiqləri artırma bilər. Belə olan halda manatın məzənnəsində kəskin ucuzlaşma mümkündürmü? Bunun olmasının üçün Mərkəzi Bank nə etməlidir?

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, iki qonşu ölkədə dolların bahalaşması manata da təzyiqləri artırma bilər: "Türkiyədə lirənin dəyərdən düşməsi birbaşa bu ölkə ilə Qərb arasındakı münasibətlərin gərginləşməsi, eyni zamanda ticarət müharibəsinin Türkiyəyə təsir etməsi ilə bağlıdır. Artıq dünyadakı ticarət müharibəsi bir çox ölkələrə, o cümlədən Türkiyəyə təsir göstərir ki, bu da nəticə etibarilə lirənin dəyərsizləşməsinə səbəb olub. Bu kontekstdə biz eyni zamanda Rusiya rublunun məzənnəsində ucuzlaşma müşahidə edirik. Bu isə Amerikanın Rusiyaya qarşı sanksiyaları genişləndirməsi, eyni zamanda Böyük Britaniyadan sonra digər Avropa ölkələrinin Rusiya diplomatlarını geri göndərməsi bütövlükdə qonşu ölkə ilə Qərbin münasibətlərindəki gərginliklərə bağlıdır".

İqtisadçının sözlərinə görə, FED-in faiz dərəcələrini artıracağı ilə bağlı gözləntilərin də Azərbaycan valyuta

Dollar bahalaşmaqda davam

edəcək: manatı necə qoruyacağıq...

Vüqar Bayramov: "Mərkəzi Bank məzənnə siyasətinə yenidən baxıb dəyişikliklər etməlidir"

Vüqar Bayramov

ta bazarına təsiri ola bilər: "FED-in qərarı global səviyyədə həm iqtisadi həm psixoloji təsirlərə malikdir. Azərbaycan üçün də FED-in qərarının psixoloji təsirləri var və bazarlara təsir göstərir. Bütün hallarda manatın məzənnəsinin növbəti dövrlərdə necə dəyişməsi global faktorlarla bağlı olacaq. Burada birmənalı şəkildə neftin dünya bazarındakı qiyməti önəmli olacaq. Çünki Azərbaycan ixracatının hələ də təxminən 85 faizini enerji məhsulları təmin edir ki, bu da ölkəyə daxil olan valyutaların həcmində enerji sektorunun dominant rol oynamasından xəbər verir. Nəticədə neftin qiyməti manatın məzənnəsi üçün çox vacibdir. Sözsüz ki, Rusiya qeyri-neft ixracatı ilə bağlı Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşdır.

1,5 milyard dollarlıq qeyri-neft ixracatımızın təxminən 530 milyon dolları Rusiyanın payına düşür. Türkiyə qeyri-neft ixracatında ikinci əsas ticarət tərəfdaşımızdır. Hər iki ölkənin milli valyutasının ucuzlaşması manata təzyiqləri artırır. Çünki nəticə etibarilə bu qeyri-neft ixracatımız baxımından arzuolunan deyil. Ona görə də, qonşu ölkələr olan Rusiya və Türkiyədə milli valyutaların məzənnəsi manatın kursu baxımından arzuolunan deyil".

Vüqar Bayramov onu da vurğuladı ki, manatı gələcəkdə kəskin devalvasiyaya uğramaqdan sığortalamaq üçün məzənnənin müəyyən interval daxilində dalğalanmasına şərait yaratmaq lazımdır: "Ancaq yenə də Mərkəzi Bankın mövqeyi həlledicidir. AMB hələ də manatın məzənnəsinin

müəyyənləşməsinə əsas rol malik olan qurumdur. O baxımdan növbəti dövrdə manatın məzənnəsinin necə dəyişməsi Mərkəzi Bankın mövqeyindən asılı olacaq. Biz təklif edirik ki, Mərkəzi Bank üçün müəyyən bir interval olsun. AMB-nin məzənnəni stabil olaraq 1.70 müəyyənləşdirməsi, faktiki olaraq son 1 ildə bazarda məzənnə intervalının olmaması psixoloji baxımdan heç də arzuolunan deyildi. Təbii ki, məzənnənin stabil olması yaxşı bir haldır. Ancaq müəyyən interval daxilində stabilləşməsinə və valyuta bazarının bunu uyğunlaşdırmasına çox ehtiyac var. Məsələn, Rusiyada bu praktikadan daha çox istifadə olunur. Ancaq Azərbaycan praktikasında daha çox "fiks" rejim müəyyənləşdirdi. Intervalın olması isə imkan verərdi ki, bazar proseslərə adekvat reaksiya verə bilsin. Belə olan halda hər hansı global dəyişiklik zamanı bazarın kəskin reaksiyası olmazdı. Ona görə də düşünürəm ki, Mərkəzi Bank da məzənnə siyasətinə yenidən baxıb dəyişikliklər etməlidir. Çünki çevik məzənnənin olması, heç də böyük olmayan interval daxilində kursun dəyişməsinə ehtiyac var. Ki, manat da buna çevik reaksiya verə bilsin və bu tip reaksiyalar bazardakı tərs təsirlərə mənfi təsir göstərməsin".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
"Yeni Müsavat"

Martin 29-da Bakıda keçirilən Azərbaycan-İran biznes forumunda iki ölkə arasında avtomobil istehsalı üzrə yeni şirkətin yaradılması barədə müqavilə imzalandı və dövlət başçılarının iştirakı ilə ildə 10 min maşın istehsal etmək gücündə olan birgə zavodun açılışı baş tutub.

Qeyd edək ki, Neftçala Sənaye Məhəlləsində inşa olunan "Xəzər" zavodu "Azərmaş" ASC və "İran Khodro" şirkətlərinin birgə müəssisəsidir. Şirkətdə 75% pay Azərbaycana, 25% pay isə İrana ("Xodro" şirkətinə) məxsusdur.

Birgə avtomobil zavodunda "Runna", "Samand", "Soren", "Dena", "Peugeot-206", "Peugeot-207", "Renault-Tondar", "Renault-Pickup" kimi avtomobil modelləri istehsal olunacaq. Zavodun ümumi investisiya dəyəri 15 milyon dollardır və müəssisədə 300 nəfərin işlə təmin olunması planlaşdırılıb.

Xatırladaq ki, daha öncə də iki ölkənin əməkdaşlığı ilə 2005-ci ildə Şamaxıda "Azsamand" zavodu avtomobil istehsal etməyə başlamışdı. Lakin bu avtomobillər daxili bazarda özünə yer tuta bilmədiyindən zavodun fəaliyyəti dayanmışdı.

Bəs görəsən, bu dəfə Neftçaladakı "Xəzər" avtomobil zavodu uğur qazanmağa biləcəkmiz? Bu müəssisənin fəaliyyətə başlamasının Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün hansı əhəmiyyəti olacaq?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan **Beynəlxalq İqtisadiyyat Məktəbinin direktoru, iqtisadçı ekspert Anar Rzayev** bildirdi ki, Neftçalada yeni avtomobil zavodunun açılması iqtisadiyyatımız üçün əhəmiyyəti böyükdür: "Birincisi, bu, yeni iş yerlərinin açılması deməkdir. İkincisi, İran kimi böyük bir qonşu ölkə ilə iqtisadi əlaqələrimiz genişlənir. Digər tərəfdən iqtisadiyyatımıza yeni sərmayə qoyulur, istehsal

Neftçala avtomobil zavodu hansı maşınları istehsal edəcək?

İqtisadçılar yeni avtomobil zavodunun perspektivi ilə bağlı müxtəlif fikirlər səsləndirdilər

müəssisəsi yaradılır. Bu avtomobil zavodunun istehsalına başlaması müəyyən qədər idxalın əvəz edilməsinə şərait yaradacaq. Həmçinin ölkəmizdə avtomobil istehsalının artması gələcəkdə ixrac potensialının da yaranmasına gətirib çıxara bilər. Bütün bu faktorlar birlikdə zavodun iqtisadi səmərəsini artırır".

A.Rzayevin sözlərinə görə, bu zavodun məhz Neftçalada fəaliyyət göstərməsi regionun inkişafına da müsbət təsir göstərəcək: "Digər bir nüans odur ki, bu müəssisə Bakıda yox, regionda

yaradılır. Regionda yaradılması isə o deməkdir ki, bu regionların inkişafına çox müsbət təsir göstərəcək. Neftçala avtomobil zavodunda istehsal olunan avtomobillər zamanla xarici bazarda da özünə yer tapacaq. Çünki tanınmış avtomobil şirkətləri sıfırdan başlayarkən tam rəqabət qabiliyyəti olmayıblar, tədricən istehsalı genişləndiriblər, öncə idxalın əvəz olunmasını nail olublar. Məhz bundan sonra regional bazara çıxarıla bilər. Ola bilər ki, bundan sonra da dünya bazara çıxarıla bilər. Əgər hər hansı bir zavodun is-

təhsal etdiyi məhsul regional bazarda yer tutmağa kifayət edirsə, bu artıq çox böyük hadisədir".

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov isə hesab edir ki, yeni avtomobil zavodundan ciddi nəticələr gözləmək doğru deyil: "Yenə də oxşar səhvlərə yol verilir. Azərbaycana, özəlliklə də zəif inkişaf etmiş istehsal sahələrinə, avtomobil sənayesinə xarici investisiyanın cəlb edilməsi əhəmiyyətli məsələlərdən biridir. Ancaq digər bir parametrdə təcrübə və məhsulun ixrac edilməsi məsələsidir. Əgər biz keyfiyyətli və xarici bazarda rəqabətə cavab verən məhsul istehsalını təmin edib, bu məhsulların gələcəkdə dünya bazarında yer tutmasını istəyiriksə, bu zaman daha böyük imkanlar olan və daha böyük bazara malik olan şirkətləri hədəfləməliyik. Bizim hədəf qruplarımız bu gün dünya bazarında özünə yer tutmuş şirkətlər olmalıdır. Ancaq onların istehsal etdikləri məhsullar Azərbaycanda əlavə dəyər yaratmasını təmin edə bilər. Ölkəmizdə avtomobil istehsalı ilə bağlı bir neçə təcrübə var. Bunlardan biri də Şamaxı avtomobil zavodu idi ki, İrana birgə yaradılmışdı. Tələbat az olduğundan bu

zavodun fəaliyyəti dayandı. Burada istehsal olunan avtomobillərin qiymətinin aşağı olmasına baxmayaraq, insanlar onu almağa üstünlük vermirdilər. Çünki bu avtomobillər keyfiyyət baxımından xaricdə istehsal olunan alternativlərdən çox geridə qalırdı. İnsanlar Almaniya istehsal olunan və 20 il istismar olunmuş avtomobili almağa üstünlük verirlər, bunun üçün müəyyən vəsaitdən də keçməyə razıdılar, nəinki Şamaxıda istehsal olunan avtomobilin alınmasında. Nəticədə zavod fəaliyyətini dayandırdı".

İqtisadçının sözlərinə görə, oxşar təcrübə Naxçıvanda da müşahidə olundu: "Naxçıvan avtomobil zavodunun Çinlə əməkdaşlıq sayəsində istehsal etdiyi maşınlar bu şəhərdə taksilə fəaliyyəti ilə məşğul olanlara məcburi şəkildə satılırdı. Bundan əlavə, dövlət sifarişləri əsasında, özəlliklə də Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin əlillərin avtomobillə təmin edilməsi proqramı çərçivəsində verildi sifariş əsasında satılırdı. Ancaq biz fərdi insanların Naxçıvan avtomobil zavodunun istehsal etdiyi avtomobilləri almasını müşahidə etmirik. Nəticədə dövlət

sifariş azalan kimi bu zavod da fəaliyyətini dayandırmalı oldu. Bu gün də bu zavod demək olar ki, işləmir. Biz bu təcrübələri yaşamaşıqsa, yenidən oxşar addımların atılması təəssüf doğuran məqamdır. Təbii ki, bu gün məşhur bir avtomobil şirkətinin Azərbaycana gətirilməsi o qədər də asan məsələ deyil. Burada çox ciddi islahatların həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Bu şirkətlərin Azərbaycan iqtisadiyyatı ilə bağlı fikirləri dəyişməlidir. Ancaq bundan sonra Azərbaycana gələ bilərlər".

R.Həsənov hesab edir ki, Neftçala istehsalı olan avtomobillərə yerli bazarda tələbat o qədər də güclü olmayacaq: "Bu gün Neftçalada İrana birgə avtomobil zavodu istehsalatına başladı. Ancaq ölkəmizdə bu avtomobillərə tələbat aşağı olacaq. İranda və Çində istehsal olunan maşınlar Azərbaycanda tələbat aşağıdır. Bu isə o deməkdir ki, daxili bazarda ciddi yer tutmaq şansı yoxdur. Xarici bazarda bu hansı ölkələrə satıla bilər. İkinci, üçüncü dərəcəli avtomobillər Rusiya özü yetərincə istehsal edir, İranda da avtomobil istehsalı var. Bu ölkələrdə Azərbaycan avtomobilləri orada nə üçün tələbat olsun? Xarici bazarda Neftçala Avtomobil zavodu problemlərlə qarşılaşacaq. Bu haqda düşünməyə ehtiyac var. Yeni brendin yaradılması, müasir tələblərə uyğun keyfiyyət standartlarının tətbiq edilməsi və qiymət siyasətinin ilkin mərhələdə bazarın genişləndirilməsinə hədəfləmək yolu ilə bu avtomobil zavodunun dayanıqlı istehsal imkanlarını təmin etmək olar".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**
"Yeni Müsavat"

Məhəmməd Hadi küçəsində "ölüm xəndəyi" qazılıb

Ukrayna dairəsi yaxınlığında hər an faciə baş verə bilər

Bakının Xətai rayonu ərazisində, Ukrayna dairəsindən Məhəmməd Hadi küçəsi istiqamətinə yolu yenə qazıblar. Kim qazıb, niyə qazıb, bilinmir. Sadəcə, hamar yolu qazıblar və çıxıb gediblər. Yol qazanlar nə düşünüblər, bilinmir. Qazıntı işləri nəyə görə aparılır, bunu ətrafda bilən yoxdur. Bunu bildirən lövhə də ərazidə gözə dəymir. Camaat yol qazanların nədən belə bir təsərrüfatlıq etdiklərinin məqsəd, məramını bilmirlər. Ətrafdakı binalarda yaşayanlar deyir ki, küçənin bir tərəfindən keçən ilin bu günlərində qazıntı işləri aparılmağa başlayıblar.

Bu ilin əvvəlində isə gəlib Ukrayna dairəsinə qədər çıxıblar. Taksilə sürücüləri deyir ki, ərazidə su xətti çəkilir, yoxsa qaz xətti çəkilir bilinmir və bunun onlar üçün ehlə də əhəmiyyəti, fərqi yoxdur. Əsas odur ki, gediş-gəlişə mane olurlar. Yolu daraldıb, birtərəfli ediblər. Səhərlər və axşam-tərəfi burada tıxac əmələ gəlir. Hamısı da bu yöndəmsiz, ləng aparılan təmirə görədir.

"Bir həftədir ki, burada iş getmir. İşləsəydilər, artıq iş bitirmiş olardı. Biz də rahat gedib-gələrdik. Siz hələ sakit vaxtda gəlmisiniz. Axşam saatlarında burada dayanmaq olmur. Tıxac yaranır, maşınların sığınacaq səsini adımı dəli edir. Burada iş görənə başa düşməlidirlər ki, bura onsuz da ensiz yoldur. İşlərini ən qısa zamanda bitirməlidirlər. Amma əksinə oldu. Qazıblar və gediblər.

İndi heç bir iş görülmür. Sanki bu yolun bir sahibi yoxdur" -deyə həmsöhbətimiz olan sürücü deyir. Hazırda orada belə bir mənzərə var - yolun hərəkət hissəsinə tökülən torpaq toplanır, asfalt qırıqları, iri daşlar, doğranmış çınqıl parçaları yolda hərəkəti çətinləşdirib. Yolu bu hala salanları, əlbəttə ki, cəzalandırmaq olmasın. Bunu özləri də bilməmiş deyirlər.

Sakinlər deyir: "İş görmək əvəzinə gün keçirirlər. 3-5 gündən bir gəlib ərazidə qurdalanıb yenə də gedirlər. Kimi gözləyirlər, nəyi gözləyirlər bilinmir. Acı təcrübədən bilinən odur ki, yolu əvvəlki vəziyyətinə qaytarmaq üçün çox güman ki, yeni layihə təqdim edəcəklər və xeyli pul vəsaiti qamarlayıb ciblərinə qoyacaqlar. Hava bir az qaraldısa, vəssalam. Ukrayna dairəsindən üzü Mə-

həmməd Hadi küçəsinə istiqamətli maşınların tormoz səsi ələmi bürüyür. Səbəb də sadədir - ərazinin kimin qazdığı bilinmədiyi kimi, ərazinin qazıldığını bildirən yol nişanları da yoxdur. Maşın yarım metr, dərinliyi metryanım xəndəyə düşdü, ağır texnikasız oradan çıxarmaq da çətin ki, mümkün ola".

Təkcə Məhəmməd Hadi küçəsi bu vəziyyətdə deyil. Bir az aralıda, "Maşın bazarı"nın yaxınlı-

ğında - Babək prospektində də qazıntı işləri aparılır. Həm də tıxağa sürəti ilə. Sanki yol-təmir tikinti şirkətinin pulunu verməyiblər və yolu qazdırlar. Adamlar da işləmirlər. Çəkiliş apardığımız saatlar günortaya, saat 12-yə təsadüf etsə də, yolların qazılmış hissələrində nə bir fəhlə gözə deyirdi, nə də ki, maşın texnikalar hərəkətdə idi. Vaxt uzadırlar, pullarını almaq üçün sifarişçilərin əsəblərini tanıma çəkir, ortada isə yoldan istifa-

də edən vətəndaşlar əziyyət içində yaşamağa olurlar. Bu yollardan istifadə edənlər gecenin zülmətində hər an qazaya düşmək təhlükəsi ilə üzləşir, işə gedib qayıtma saatlarında isə tıxaqlarda sənginliyi keçirirlər. Qafqazın ən uzun körpüsünün yaxınlığında da eyni durumdur. 2015-ci ilin əvvəlində qazılan yolu 2018-ci ilin əvvəlində bir də qazıyıblar. Bir yolu neçə dəfə qazıb, üstünü basdırarlarmı? Hər belə qazıntı işindən

sonra da kələ-kötür yolları başlı-başına buraxıb işlərini bitmiş hesab edirlər. Əsas yollarda qazıntı işləri başlandıqdan sonra sürücülərin istiqamət aldığın alternativ yollar da qazılır. Elə bil dövlət qurumları sözləşib, eyni vaxtda yolları bağlamaq, məhdudlaşdırmaq razılığında gəliblər. Nəticədə yollar da xaos hökm sürür. "Bu kimə sərf edir" sualı da açıqdır.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV**
Foto müəllifidir

Rusiya ilə Qərb ölkələri arasında qarşıdurma son 20 gündə Skripal olayına görə daha da kəskinləşib. Rus diplomatlarının bir sıra ölkələrdən qovulması, bəzi dövlətlərin yayda Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə Dünya Çempionatını boykot çağırışları vəziyyətin kritikliyinə dəlalət edir. Bəzi ekspertlərə görə, əslində Rusiya və Qərb dövlətlərinin xüsusi xidmət orqanları arasında savaş gedir və bu cür savaşların təhlükəli nəticələri ola bilər.

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Nəzakət Məmmədova bildirdi ki, kəşfiyyatların müharibəsi gözə görünməz olduğu üçün yalnız onların görünən, təzahür edən nəticələri barədə fikir söyləmək olar: "Bu müharibə arasıkəsilməz, sonsuz olduğu üçün hələ ki, kimin qalib, kimin məğlub olduğunu demək çətinidir. Kəşfiyyatın məqsədi əslində ali dövlət rəhbərliyinin beynəlxalq siyasətdəki fəaliyyətinə kömək etmək üçün onu lazımi məlumatlarla təmin etməkdir. Lakin belə görünür ki, bəzən kəşfiyyat xaricdə fəal tədbir deyilən əməliyyat - yəni kiminsə həyatına sui-qəsd, hansısa ölkədə dövlət çevrilişi cəhdi və s. həyata keçirməklə əksinə, dövlətin beynəlxalq nüfuzuna xələl gətirir, onun digər dövlətlərlə münasibətlerini pisləşdirir bilər. Hazırda Rusiya-İngiltərə kəşfiyyat müharibəsinin nəticələri Rusiya-Avropa diplomatiya müharibəsinə səbəb olub. Açıq, istintaqın nəticəsi başa çatmamış heç bir ölkənin o cümlədən Rusiyanın bu zəhərlənmədə ittiham olunmasının tərəfdarı deyiləm. Əgər Rusiya Skripal satqınlığına görə cəzalandırmaq istəsəydi, onu həbsxanada ikən aradan götürə bilməzdimi? Doğru-

Rusiya-Qərb qarşıdurması: diplomatiya, yoxsa kəşfiyyat savaşı?

Nəzakət Məmmədova: "Bu, Putinin yeni prezidentlik müddətində təzyiqlərlə üzləşəcəyinin mesajıdır..."

Nəzakət Məmmədova

dur, Rusiya və ümumiyyətlə, dünya xüsusi xidmətlərində belə bir yazılmamış qanunlar var ki, satqınlar aradan götürülməlidir. Müşahidələr göstərir ki, Putinin şəxsi düşmənləri daha çox cəzalandırılır, nəinki Rusiyanın düşmənləri. Məsələn, İngiltərədə

mühacir çeçen hökuməti də fəaliyyət göstərir. Bəs onlar niyə öldürülmür? İnsident niyə məhz Rusiyada seçiqabağı dövrdə baş verdi? Sanki uzun müddət buna hazırlıq getmişdi. Düşünürəm, ki, burada üçüncü ölkənin rolu istisna olunmur. Əgər bir xə-

yanətək şəxsin aradan götürülməsi dövlətə bu qədər problem, beynəlxalq gərginlik yaradırsa, onun diplomatları bir neçə ölkədən çıxarılsa, sanksiyalarla hədələnsə, milyardlarla dollar ziyan gətirirsə, o zaman bu sui-qəsd edən ölkəni heç cür qalib saymaq olmaz".

Ekspert qarşıdurmanı Qərb və Rusiya arasında gedən resurslar və geosiyasi nüfuz uğurunda savaşın bir mərhələsi sayır: "Bu, həm də Putinin yeni prezidentlik müddətində başlanğıcına təsadüf edilməklə onun qarşıdakı illərdə təzyiqlərlə üzləşəcəyindən xəbər verir. Ümumiyyətlə, hər bir savaşın taleyini siyasətçilər, diplomatlar həll etmiş kimi görünmə də, dövlətlər öz sərəncamlarındakı güclü kəşfiyyat, hərbi qüvvələrin sayəsində qalib ola bilərlər. Diplomatlar sadəcə, aysberqin görünən tərəfidir, mübarizənin tale-

yini isə ilk növbədə kəşfiyyat həll edir. Hətta bir kəşfiyyatçı ələ vacic bir məlumat əldə edə bilər ki, bir ordunun gördüyü iş bərabər olsun. Qərb xüsusi xidmət orqanları KQB-nin onilliklər ərzində kəşfiyyat savaşında həyata keçirdiyi yüzlərlə əməliyyatı hələ də unutmayıb. Çünki peşəkar kəşfiyyatçı hər zaman bir ordu-dan daha böyük iş görür və bunun sayəsində Rusiya bu gün Qərb qarşısında geri çəkilmir. Putin dövlət başçısı kimi əlbəttə öz ölkəsinin xüsusi xidmət orqanlarının gücünü bilir və bundan məharətlə istifadə edir. Özü də uzun müddət kəşfiyyatçı olub, və bu, həm də onun siyasi davranışlarına təsir edib. Putin ölkəni çəkist düşüncəsi ilə idarə edir. Biz son hadisələrdə də gördük ki, bir sıra məsələlərdə o cümlədən Suriya məsələsində Rusiyanın hərbi, diplomatik uğurları məhz kəşfiyyat sayəsində mümkün olub. Rusiyanın Suriyadakı hərbi kontingenti VKS, yəni Hərbi-Kosmik Qüvvələr adlanırdı. Çünki hərbi qüvvələrə başqa, Rusiya orada hərbi-kosmik kəşfiyyat aparırdı. Bu da, Rusiya Müdafiə Nazirliyi Baş Kəşfiyyat İdarəsinin səlahiyyətində olan məsələdir. Baş Kəşfiyyat İdarəsi Rusiya xüsusi xidmət orqanları arasında kosmik kəşfiyyat aparmaq imkanları olan tək təşkilatdır. Onlar ABŞ, koalisiya qüvvələri, silahlı müxalifət, Türkiyə, İran, Hizbullah, İŞİD və digər terror dəstələrinin hərəkət trayektoriyasını dəqiq

çəkiliş edib, dəqiq məlumat əldə edirdilər. Dəfərlə həm Putin, həm də Lavrov, Şoyqu, Gerasimov ABŞ-ın İŞİD-i dəstəkləməsini, onun təxliyyəsinə kömək etməsini, silah dolu maşınların həm İŞİD-ə, həm də YPG/PYD/PKK-ya kömək göndərdiyini məhz Baş Kəşfiyyat İdarəsinin kosmik çəkilişlərini fakt kimi göstərməklə sübut ediblər və bu, onun diplomatik qələbəsini də şərtləndirib. Düşünürəm ki, Rusiya kəşfiyyatı bu məsələdə Türkiyəni də müttəfiqi kimi məlumatlandırır. Rusiya nüvə dövləti olmaqla bərabər həm də güclü kəşfiyyatı olan ölkədir və üstəlik, zəngin enerji resursları, intellektual insan resursları onu güclü edir və bu səbəbdən o, Qərb qarşısında geri çəkilmək fikrində deyil. Doğrudur, İngiltərə kəşfiyyatını da rusa-lardan geri saymaq olmaz. Üstəlik, onun dəniz dövləti olması, dünyaya su yolu ilə rahat çıxışını təmin edib və bu, onun bütün dünyadan məlumat əldə etmək imkanlarını genişləndirib. İngiltərənin hər qitədə müstəmləkələri olub və bu gün də Mİ-5, Mİ-6 onlarla sıx əməkdaşlıq edir. Rusiya isə daha çox özünə sərhəd ərazilərdə müstəmləkələr zəbt edib və bu, onu ingilis kəşfiyyatından zəif edir. Buna görə də iki güclü, nəhəng ölkənin kəşfiyyat savaşı irəlidə davam edəcək və bu, dünya siyasətinə böyük təsir göstərəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Yaxın Şərq böyük toqquşmaya doğru gedir

Vəliəhd şahzadənin Amerika mesajları

Son günlər Yaxın Şərqi əsas mövzusu Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhd şahzadəsi Məhəmməd bin Salmandır. Daha doğrusu, vəliəhdin etdikləri və dedikləridir. Bu günlərdə ABŞ-a səfər edən Səudiyyə taxt-tacının əsas namizədi bir sıra önəmli açıqlamalar verib, hətta sensasion sayılacaq fikirlər səsləndirib.

Bütün Şərq şahzadələri kimi, Səudiyyə vəliəhdi Amerikada səxavətli davranıb. İlk olaraq şahzadənin özü ilə apardığı şirkətlər Amerika şirkətləri ilə 16 milyard dəyərində anlaşma imzalayıb. Daha sonra isə vəliəhd BMT-ni də unutmayıb. BMT baş katibi ilə görüşən Məhəmməd bin Salman dünyanın ən böyük təşkilatına 930 milyon dollar dəyərində pul hədiyyə edib.

Maraqlıdır ki, Amerikada yəhudi diaspor təşkilatları ilə görüşən Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhdi eyni zamanda İsrailin Milli Təhlükəsizlik Şurasının sədri ilə görüşüb. Bu barədə İsrail Ordusunun Baş Qərargah rəisi Gadi Ayzenkot məlumat verib.

Ötən gün isə vəliəhd "Wall Street Journal" nəşrinə müsahibəsində İsrail savaşı ehtimalından danışdı. Məhəmməd bin Salman Əl Səud 10-15 ildən sonra İsrailə müharibə edə biləcəklərini deyib. Şahzadə deyib ki, regionda hərbi qarşıdurmadan yayınmaq üçün dünya ictimaiyyəti rəsmi Tehrana qarşı daha sərt sanksiyalar tətbiq etməlidir. Sitat: "Biz nə olursa-olsun, hərbi münaqişədən qaçmalıyıq. Əgər

buna nail olmasaq, 10-15 ildən sonra İsrailə müharibə başlayacaq".

Ancaq əsas yaddaqalan hadisələr vəliəhdin qalmaqallı açıqlamaları olub. "Washington Post" qəzetinə müsahibəsində Səudiyyə şahzadəsi "soyuq savaş" illərində ABŞ istəyi ilə SSRİ-də vəhhabiliyin yayıldığını deyib. Jurnalın Səudiyyə Ərəbistanının rəsmi dini ideologiyası adlandırılan və bəzi dairələrə görə global terrorizmin ideologiyasına çevrilmiş vəhhabiliyin Səudiyyə Ərəbistanı dövlətinin dəstəyi ilə yayılması ilə bağlı sualına cavab olaraq şahzadə deyib ki, beynəlxalq səviyyədə dini təbliğatın başlamasının kökləri "soyuq müharibə" illərinə gedib çıxır. Onun sözlərinə görə, SSRİ-nin müsəlman ölkələrində təsirinin artmasının qarşısını almaq üçün Qərb bloku Səudiyyə Ərəbistanının fəaliyyətə keçməsinə istəyib. eyni zamanda etiraz edib ki, bu zaman bəzi fəaliyyətlər "limiti aşdı".

Məhəmməd bin Salman eyni zamanda əlavə edib ki, "indi hər şeyi geri toplamaq lazımdır". Daha sonra isə bildirdi ki, artıq bu işləri Səudiyyə Ərəbistanı hök-

məti deyil, Səudiyyə Ərəbistanında və xaricdə yerləşən dini vəqflər həyata keçirir.

Qeyd edək ki, bu etiraz xüsusən də Rusiya və post-sovet respublikalarında geniş rezonans doğurub. Əlbəttə, Səudiyyə Ərəbistanının klerikal dövlət olaraq dini yayması və ya bu fəaliyyəti maliyyələşdirməsi nəinki yeni deyil, ümumilikdə kimsəni təəcübləndirə bilməz. Bütün dünyada dini dövlətlərin sahib olduqları dini yayması normaldır. Bu gün də dünyada bir çox dövlətlər dini siyasəti-ideoloji vasitə olaraq dünyada yayır və bunun üçün böyük büdcələr ayırır. Ancaq məsələ

ondadır ki, vəliəhd-şahzadənin etirafı başqa bir nüansı ortaya qoyub. Məlum olur ki, Səudiyyə Ərəbistanı dini ideologiyasını məhz Qərb ölkələrinin sifarişləri ilə yayıb və bu proses "kommunizmə qarşı mübarizə" kampaniyasının tərkib hissəsi olub. Yeri gəlmişkən, Türkiyədə də 60-cı illərdə artan kommunist fəaliyyətlərinə qarşı "Kommunizmə qarşı mübarizə Dəməkləri" adlı dini təşkilatlar yaradılıb. Onlardan bir neçəsini də hazırda ABŞ-da yaşayan Fətullah Gülen yaradaraq idarə edib. Yəni belə aydın olur ki, bu cür dini fəaliyyətlərin arxasında siyasi maraqlar, ya da da-

ha dəqiqi siyasi mübarizə dayanmış.

Maraqlıdır ki, bunu uzun illərdən sonra Səudiyyə Ərəbistanının potensial kralı, hazırda dövlətin əsas güc mərkəzlərinə nəzarət edən bir şəxs deyir. 32 yaşlı Məhəmməd bin Salman vəliəhd şahzadədir, yəni atasından sonra iqtidarda faktiki ikinci adam və onun yerinə əsas namizəddir. Bundan başqa vəliəhd müdafiə naziri, iqtisadi islahatlar və korrupsiyaya qarşı mübarizə qurumlarına rəhbərlik edir. Yeni dövlətin açar adamdır.

Hazırda Qərbin böyük dəstək verdiyi, xüsusən də ABŞ administrasiyası ilə yaxın əlaqələrə malik olan Məhəmməd bin Salman böyük ümidlər bəslənən şəxsdir. Qərbdə hesab edirlər ki, şahzadə Səudiyyə Ərəbistanının qatı dinçi, mühafizəkar imicini dəyişəcək, liberal islahatlara gedəcək. Artıq şahzadə bu istiqamətdə bir sıra addımlar atıb, kinotatrların fəaliyyətinə icazə verilməsi, qadınların maşın sürməsi, idman yarışlarını izləməsi artıq icazəlidir. Vəliəhd ölkəni daha da liberallaşdırmaq və Yaxın Şərqi modern, inkişaf etmiş ölkəsinə çevirmək istədiyini bildirib. Bu. Həm də Qərb ölkələri, xüsusən də Səudiyyə Ərəbistanına görə ciddi qınaqlarla üzlənən ABŞ üçün çox əlverişlidir. Vaşinqton Yaxın Şərqdəki əsas müttəfiqi daha modern görmək istəyir.

Vəliəhd isə həm də Vaşinqtonda xatırladı ki, Səudiyyə Ərəbistanı Qərbin "ən çətin günlərində" onun yanında olub, ideoloji kampaniyaya dəstək verib. Eyni zamanda qeyd edir ki, artıq o illər arxada qalıb, Ər-Riyad bu tip fəaliyyətlərə rəsmi olaraq dəstək vermir. Bu, həm də gənc liderin Qərbə mesajı hesab oluna bilər.

Yeri gəlmişkən, bu ayın əvvəlində əldə olunmuş rəsmi razılıqlardan sonra ilk dəfə olaraq Səudiyyə Ərəbistanı üzərindən uçan təyyarə İsrailə keçib. Bu, İsrailin tarixində ilk hadisədir. Məhəmməd bin Salman Yaxın Şərqdə ölçüləri dəyişir. Bu il mayın 15-də İsrailin yaranmasının 70 ili tamam olur və Səudiyyə Ərəbistanı İsrailə bağlı "inqilabi" sayıla biləcək addımlar atır. ABŞ prezidenti də bir neçə dəfə Fələstin-İsrail münaqişəsi ilə bağlı yeni bir həll planından bəhs edib. Görünən odur ki, ortada Yaxın Şərqi menzərəsinə dəyişəcək planlardan söz edilir. Bu istiqamətdə ABŞ və onun regional müttəfiqləri qarşısında yeganə maneə hələlik İrandır. Tehran həm İsrail, həm də Səudiyyə Ərəbistanı ilə savaş vəziyyətindədir. Fələstindəki müqavimət qruplarını dəstəkləyir. Qərbdə hesab olunur ki, Əgər İsrail silahlı qruplaşmalara dəstəyini dayandırsa, o zaman İsrailin və Qərbin təklif etdiyi həll variantının qəbulu mümkündür. İsrail isə hələlik dırənir. Tehran Səudiyyə Ərəbistanına qarşı regionun digər ölkələrini səfərbər etməyə çalışsa da, hazırkı şərtlərdə bu mümkün olmayıb. Beləliklə, Yaxın Şərqdə iki dövlət və əslində iki cəbhə böyük qarşıdurmaya doğru gedir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Martın 30-31-də hava şəraitinin qeyri-sabit keçməsi, güclü küləyin əsməsi açıq havada, dənizdə işləyənlərin taleyi ilə bağlı narahatlıqlar yaradıb. Xüsusilə dənizdə işləyən neftçilərin vaxtında təxliyyə edilmələri, yaxud zəruri təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilib-keçirilmədiyi hamını narahat edir.

Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin yaydığı məlumatdan aydın olur ki, dənizdə işləyən neftçilər təxliyyə olunub. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə məlumat SOCAR-ın rəsmi sahifəsində paylaşılıb. Bildirilib ki, dünən zəruri növbətçilərdən başqa SOCAR-ın dəniz özüllərində çalışan 1000 nəfərdən çox neftçi quruya getirilib.

SOCAR-ın "Azneft" İstehsalat Birliyindən bildirildiyinə görə, martın 30 və 31-də açıq dənizdə küləyin sürətinin aralıq 30 m/s (dalğanın hündürlüyü 3-5, bəzən 5-7 metr) gözənilməsi ilə əlaqədar təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi məqsədi ilə "Azneft" tərəfindən dəniz neft qaz çıxarma idarələrinin bütün sahələrinə hava haqqında telefonqramı göndərilib: "Bütün sahələrdə maarifləndirmə işləri aparılıb, açıq hava şəraitində təmir-tikinti işləri, hündürlükdə və yükqaldırma və digər təhlükəli işlərin məhdudlaşdırılması, neqliyyat və işçilərin estakada və ya özüllün istehsalat sahələrində hərəkət etməsinə məhdudiyət qoyulması, tikililərin və qurğuların təhlükəsiz vəziyyətə gətirilməsi haqqında bütün sahələrə yazılı və şifahi formada göstərişlər verilib. İdarə aparatı və sahələrdə növbətçilik təşkil olunub. Dəniz neft-qazçıxarma obyektlərində yalnız mütləq zərurət tələb etdiyi qədər növbətçilər saxlanılıb. Hava və dəniz neqliyyatları vasitəsilə ümumi 1000 nəfərdən çox işçilərin sahəyə çıxarılması üçün tədbirlər görüldü".

Məlumatda o da qeyd olunub ki, bundan əlavə, mümkün fəvqəladə vəziyyətə cavab olaraq digər təşkilat və qurumlarla birgə əlaqəli tədbirlərin həyata keçirilməsi və mövcud vəziyyətin daimi nəzarətdə saxlanması davam etməkdədir.

Neftçilərin Hüquqlarını Müdafiə Təşkilatının rəhbəri Mirvari Qəhrəmanlı da "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, SOCAR işçiləri həqiqətən də təxliyyə edib: "Aldığım məlumata görə, Nərimanov adına NQÇI-nin işçiləri təxliyyə olunub, əlahiddə özüllərdə iki aqrekat saxlanılıb, ağır texnikanın yarısı çıxarılıb. Görünür, qalanları çıxarmağa vaxt baxımından imkan olmayıb. "28 may" NQÇI-də tikinti-quraşdırma idarəsinin işçiləri martın 29-dan platformalarda Cilo adasına təxliyyə olunub".

Təşkilat rəhbəri deyir ki, dənizdəki platformalardan heç də hamını çıxarmaq mümkün deyil: "Bütün dünyada belədir ki, gözələnən hava şəraiti ilə bağlı qazma, tikinti apararı əlavə işçilər platformalardan çıxarılır. Hasilata birbaşa nəzarət edən heyət işə qalır, lakin onların təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün müvafiq addımlar atılır. Azərbaycanın özünə məxsus platformalarda əməliyyatların hamısı avtomatlaşdırılmadığı üçün hasilata nəzarət edən operatorların çıxıb qurğulara baxması lazım gəlir".

Güclü külək səbəbindən SOCAR

1000 nəfəri təxliyyə etdi

Mirvari Qəhrəmanlı: "Belə havalarda platformalarda qəzalar tez-tez baş verir, mənə hazırda narahat edən əsas məsələ budur"

M.Qəhrəmanlı onu da qeyd edir ki, insanların təxliyyəsi ilə yanaşı, güclü küləyin yarada biləcəyi qəza təhlükəsi də narahatlıq doğurur: "Bildiyiniz kimi, belə havalarda platformalarda qəzalar tez-tez baş verir. Mənə hazırda narahat edən əsas məsələ budur. Çünki bilmirəm, platformalarda təhlükəsizlik necə təmin olunub, onların təmiri nə qədər uşurla həyata keçirilib. Bu baxımdan, arzu edirəm ki, külək qəzaya səbəb olmasın".

Onu da qeyd edək ki, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti işəgötürənlərə müraciət edib. **Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Elman Babayev**in dediyinə görə, müraciətdə bildirilib ki, şiddətli külək şəraitində açıq havada işləyən işçilərin həyat və sağlamlığının qorunması üçün qanunvericiliyin tələblərinə əsasən zəruri tədbirlər görülməlidir.

Müraciətdə o da qeyd olunub ki, dənizdə işləyərkən küləyin gücü 3 baldan artıq olduqda qaynaq tikişinin şaquli və tavan vəziyyətində qoyulduğu bütün növ qaynaq, 4 baldan artıq olduqda ayrı-ayrı özüllərdə kran gəmiləri vasitəsilə görülən tikinti-quraşdırma və sökmə, daimi dəniz özülləri və estakadaya meydançalı yanındakı buxtalarda barjlara, kran gəmilərinə

yükvurma və yükboşaltma işləri, qaynaq tikişinin aşağı vəziyyətdə qoyulduğu bütün növ qaynaq işləri, estakada tikən kranla quraşdırma və dəniz neft-mədən qurğularının sökülməsi işləri dayandırılmalıdır: "Qeyd olunan əlavədə həmçinin dənizdə işləyərkən küləyin gücü 5 baldan artıq olduqda ayrı-ayrı özüllərdə üzən vasitələr, qurğular olmadan tikinti-quraşdırma və sökmə, kopyor vasitəsilə dayaq-lar vurulması, daimi dəniz özüllərində buruqların quraşdırılması, sökülməsi və dolaqların qaldırılması (endirməsi), traversin sürgü qollarının, mancaq dəzgahının asma kanatının təmiri və dəyişdirilməsi, buruqda və ya dorda di-yircəklərin, kran-blokun dəyişdirilməsi, tali kanatının təchizatı, dərinlik ölçmələri və quyuların debitinin ölçülməsi, estakada meydançalarında quyuların cari və əsaslı təmiri üçün səyyar aqreqların dolaqlarının qaldırılması işlərinin dayandırılması nəzərdə tutulur.

Küləyin gücü 6 baldan artıq olduqda daimi dəniz özüllərində istismar edilən quyularda işlər, daimi dəniz özüllərində estakadaya meydançalarda quyuların əsaslı və cari yeraltı təmir iş-

ləri dayandırılır. Əgər küləyin gücü 8 baldan çoxdursa, bu zaman qazma işləri aparılan quyularda alətlərin quyulardan qaldırılması ilə əlaqədar bütün işlər, özüllün və ya estakadaya meydançanın döşəməsi üstündəki və altındakı işlər dayandırılmalıdır. Küləyin gücü 10 baldan artıq olduqda isə quyunun yuyulması işlərindən başqa buruqda bütün işlərin dayandırılması nəzərdə tutulur. Belə hallarda işəgötürənlə həmkarlar təşkilatının birgə qərarı əsasında fasilənin sayı, müddəti müəyyən olunmalı, eyni zamanda iş zamanı verilmiş fasilələr iş vaxtına daxil edilməlidir. Həmin fasilələr zamanı əmək haqqı işçilərin tarifi maaşına görə ödənilməlidir. İş dayandırıldıqda boşdayanma vaxtının haqqının işçinin təqsiri üzündən baş verməyən boşdayanma kimi, tarifi maaşının üçdə iki hissəsindən az olmayaraq ödənilməsi təmin edilməlidir.

Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti şiddətli külək şəraitində açıq havada işləyən işçilərin həyat və sağlamlığının qorunması məqsədilə qanunvericiliyin müvafiq tələblərinə riayət edilməli olduğunu işəgötürənlərin diqqətinə çatdırır".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Küləkli hava şəraiti nə vaxtadək davam edəcək?

Nazirlik "Whatsapp" da yayılan səsinqurumla heç bir əlaqəsi olmadığını açıqladı

Mələm olduğu kimi, aprelin 29-da axşam saatlarında "Whatsapp" sosial şəbəkəsində hava haqqında təhlükəli proqnoz yayıldı. Proqnoz təkcə paytaxt Bakıda deyil, regionlarda da narahatlıqla qarşılandı. Həmin gün Təhsil Nazirliyinin də qeyri-sabit hava şəraiti ilə bağlı xəbərdarlığı bu narahatlıqları artırır. Qeyd edək ki, Təhsil Nazirliyi martın 30-dan 31-i günortaya qədər Bakıda və Abşeron yarımadasında güclü, təhlükəli şimal-qərb küləyi əsəcəyi ilə bağlı tələbə və şagirdləri diqqətli olmağa, xüsusilə azyaşlı məktəb şagirdlərinin valideynlərini dərşə gedən övladlarını nəzarətdə saxlamağa çağırmışdı. Eyni zamanda, Bakıda və Abşeron yarımadasında fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrinin rəhbərlərindən göstərilən tarixlərdə müvafiq təhlükəsizlik tədbirlərinə xüsusi diqqət yetirmələri xahiş olunurdu.

Bəs, qeyri-sabit hava şəraiti nə vaxtadək davam edəcək? "Whatsapp" da yayılan qorxulu proqnoz nə dərəcədə

doğrudur?

Məsələ ilə bağlı **Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru Gülşad Məmmədova** "Yeni Müsavat"a danışdı. Qurum əməkdaşı ilk öncə qeyd edib ki, sosial şəbəkədə yayılan proqnoz qurumla heç bir əlaqəsi yoxdur.

"Qurumumuz 2-3 gün əvvəldən Bakıda və Abşeron yarımadasında, martın 30-dan 31-i gündüzədək hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, güclü (təhlükəli) şimal-qərb küləyi əsəcəyi haqda xəbərdarlıq etmişdi. Bu haqda məlumat kütləvi informasiya əlaqələrinə, qurumlara, o cümlədən Təhsil Nazirliyinə çatdırılmışdı. Qeyd edim ki, martın 31-i

günortayadək davam edəcək küləyin sürəti 18-23, aralıq 25-30 m/s təşkil edəcək, yarımadaanın bəzi yerlərində aralıq 32-35 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə tədricən 5-10 dərəcə aşağı enəcək. Bakıda, eləcə də rayonlarda yağmursuz hava olacaq".

Gülşad Məmmədova aprelin 1-dən başlayaraq hava şəraitinin mülayimləşəcəyini bildirdi: "Artıq aprelin 1-dən başlayaraq havanın temperaturu yüksələcək, mülayimləşəcək. Bakıda, eləcə də regionlarda yağmurlu hava gözlənilmir".

□ **Xalida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 68 (6957) 31 mart 2018

Bu qadınlar uşaqlarını təbii yolla doğmurlar

Braziliyada qeysəriyyə əməliyyatlarının sayını azaltmaq üçün yeni qanun qüvvəyə minib. Bu barədə BBC News xəbər verib. Hakimiyyət ölkədə bu əməliyyatlarla bağlı ciddi artım olduğu üçün belə qadağaya ehtiyac duyub. Hazırda Braziliyanın özəl klinikalarında qeysəriyyə əməliyyatı ilə uşaq dünyaya gətirənlər ümumi doğumların 85 faizini təşkil edir. Dövlət səhiyyə müəssisələrində isə bu rəqəm 45 faizdir. Yeni qaydalarla görə, həkimlər pasiyentlərə qeysəriyyə əməliyyatının vacibliyini əsaslandırmalı və gözləyən risklərlə bağlı məlumat verməlidir. Rio-de-Janeyro Federal Universitetinin professoru Pedro Oktavio de Britto Pereyra bildirib ki, qadınların əməliyyata razılıq verməsinin səbəbi sadədir. Bu halda onlar xəstəxanalarda özlərinə ən rahat yeri qazanırlar. Professorun sözlərinə görə, təbii yolla doğum etmək istəyən qadınlar özəl klinikalarda yer çatışmazlığı ilə qarşılaşır. Onlara bildirilir ki, artıq əməliyyat üçün müraciət edən qadınlara görə palatalarda yer qalmayıb. Xəstəxanalara da qeysəriyyə əməliyyatı təbii doğuşdan daha sərfəlidir. Belə ki, bu halda əməliyyat pulu, üstəgəl, xəstəxanada daha çox qalmaq sonuncuların büdcəsinə fayda verir. Dolayısı ilə Braziliya xəstəxanaları qadınların öz körpəsini təbii yollarla dünyaya gətirməsinə imkan vermirlərmiş. Bu üzündən qeysəriyyəni məhdudlaşdıran qanun qəbul edilmişdir.

İt gəzintiyyə çıxdı, sahibinə marixuana tapıb gətirdi

Amerikanın Missisipi ştatında gəzintiyyə çıxan it öz sahibinə yarım kiloluq marixuana paketi tapıb gətirib. Kişi paketi polisə təhvil verib. İt sahibi bildirib ki, öncə heyvanın ona zibil parçası gətirdiyini düşünüb. Amma bir müddət sonra amerikan torbadan gələn qoxudan onun içindəkinin narkotik olduğunu anlayıb. İtin bu qutunu harda və necə tapdığı məlum deyil. Hüquq-mühafizə orqanları insidenti araşdırmağa başlayıb. Amerikanın bezi ştatlarında Marixuanadan istifadəyə Amerikanın Alyaska, Kolorado və Oreqon ştatlarında qismən icazə var. Daha 21 ştatda isə tibb müəssisələrində marixuanadan istifadəyə rəsmi icazə verilib və ya yaxın gələcəkdə icazə veriləcək. Amma Missisipidə

marixuanadan istifadə, onun saxlanılması qanunla qadağandır.

Gündə həyat yoldaşınızı üç dəfə qucaqlasanız...

102 yaşlı britaniyalı Dora Rixham uzunömürlülüyünün sirrini açıqlayıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, yaşlı qadın sevdikləri ilə tez-tez qucaqlaşmasını və bütün həyat situasiyaları qarşısında sakitliyini qorumasını bu səbəblər sırasında sadalayıb. O, bütün həyatı boyunca ənənəvi Britaniya yeməyi olan fiş-end-çipslə qidalanıb. Bu yemək onun atasına məxsus restoranda hazırlanıb: "Heç vaxt həyəcanlanmayın. Mənim kimi edin - heç nəyə baxmayaraq, özünüzü tox tutun. Kişilərə isə məsləhət görürəm ki, gündə üç dəfə öz xanımlarını qucaqlasınlar. Uzun həyatın sirri ancaq bundadır".

Rixam atasının restoranında 1941-ci ildə doğulub. Qadın uzun illər bu restoranda, ardınca isə pivexanada və gül mağazasında çalışıb. 24 yaşında ərə gedən Rixam dünyaya iki oğlan uşağı gətirib. Onun əri də 81 il yaşayıb. Maraqlıdır ki, 2015-ci ilin avqustunda Nyu Cersi ştatının sakini, 110 yaşlı Aqnes Fenton uzunömürlülüyünün sirrini müntəzəm olaraq spirtli içki qəbul etməklə izah etmişdi. O demişdi ki, son 70 ildə hər gün üç bakal pivə və viski içib. Onun sevimli yeməkləri isə toyuq qanadı, yaşıl lobya və şirin kartof olub.

100 yaşlı təqaüdcü 1 gün işlədi, 1 dollar maaş aldı

Amerikanın Nyu-Cersi ştatında yaşayan Bill Hansen adlı şəxs 3 il bundan öncə "Hutchinson Plumbing" adlı kompaniyadan gedib. Kampaniya rəhbərliyi isə işsiz darıxan 100 yaşlı amerikan təqaüdcüyə bir günlük də olsa keçmiş vəzifəsində çalışmağa icazə verib. Təqaüd zamanında o, hiss edib ki, evdə işsiz dayanmaq dünyanın ən zəhlətökən işidir. Kişi yenidən 32 il çalışdığı iş yerini görməyi arzulayıb və rəhbərlik buna icazə verib. Hansenin 100 yaş tamam olanda kampaniyanın rəhbərliyi Fred Hatçinson onun arzusunu yerinə yetirib. Belə ki, rəhbərlik bir gün ərzində onun görəcəyi işlərin siyahısını müəyyənləşdirib. Keçmiş iş yoldaşları isə yubilyarı ad günü münasibətilə təbrik edərək, tort gətiriblər. Bir günlük işinə görə Hansen simvolik maaş da alıb - 1 dollar. 100 yaşlı amerikan hesab edir ki, onun bəxti gətirib: "Mənim heç vaxt səhərlər həvəslə getdiyim iş yerim olmayıb".

QOÇ - Ulduzlar sürpriz dolu bir gün yaşayacağınıza imkan verəcək. Amma belə məqamda kiməsə yalan satmaq, hiyləgərlik etmək yolverilməzdir. Çünki sonradan bundan öz əleyhinizə istifadə edə bilərsiniz.

BUĞA - Astroloji göstəricilərə görə, ümumi əhvalınız qənaətbəxş olsa da, iş yerində çətinliyiniz olacaq. Bu səbəbdən üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini hiss etməlisiniz. Görüş yerlərinə gecikməyin.

ƏKİZLƏR - Əsas diqqətinizi yarımçıq işlərinizin həllinə yönəldin. Paralel olaraq bir neçə işlə məşğul olmaq da yaxşıdır. Saat 15-dən sonra maraqlı adamlarla görüşəcəyiniz güman olunur. Amma bu görüşlər işlə bağlı olmayacaq.

XƏRÇƏNG - Bu təqvimə mənalı tərzdə başa vuracağınız. Xüsusən də sevgi münasibətlərində cərəyan edən proseslər ürayiniz istəyən istiqamətdə inkişaf edəcək. Bacardığınız qədər darıxdırıcı işlərdən uzaqlaşın.

ŞİR - Maraqlı hadisələrlə rastlaşacağınız gözlənilir. Hətta könüləçan məclislərdə də iştirak edə bilərsiniz. Tənbəlliyi bir kənara atın və öz səhvlərinizi başqasının ayağına yazmayın. Xilasınız məhz bundadır.

QIZ - Əlinizə düşən fürsətdən istifadə etsəniz, bu gündən xeyli bəhrələne bilərsiniz. Əks təqdirdə karyeranız üçün uğurlu anlar əlinizdən çıxa bilər. İnsanlara qarşı inamsızlığınız heç də yaxşı əlamət deyil. Müdiriyyətlə xoş davranın.

TƏRƏZİ - Ətrafınızda mövcud olan "səbəbsiz" gərginlikdən narahat olmayın. Tərəfdaşlarınıza qərəzli şəkildə yanaşmasanız, vəziyyət yaxşılaşa bilər. Qida və yuxu rejiminizə fikir verin. Səhər saatlarında isə aldığınız təkliflərə razılıq verməyin.

ƏQRƏB - Lazımı adamlarla görüşlər təşkil etməklə problemlə işlərinizi yoluna qoya bilərsiniz. Maddi sıxıntıların azalacağını bildiren ulduzlar səmimi və təbii olmağı, realığa düzgün qiymət verməyi məsləhət görür.

OXATAN - İşgüzarlığınızı artırmaq üçün ətrafınıza layiqli tərəfdaşlar toplayın. Aldığınız hər bir təklifə başdöşəyünə yanaşmamağınız. Yeni işə keçmək planınız varsa, bu gün qəti qərar verməlisiniz.

OĞLAQ - Göy qübbəsinin qənaətlərinə görə, yavaş-yavaş həyatın nəbzini tutmağa başlamısınız. Daxili şərsləriniz də səngiməkdədir. Odur ki, haqq-ədalət prinsipinə əməl etməlisiniz. Ulduzlar sizə təzə xəbərlər də yetirəcək.

SUTÖKƏN - Öhdənizə götürdüyünüz işlərə məsuliyyətlə yanaşsanız, günün sonunadək maddi durumunuzu təmin edə biləcəksiniz. Hətta özünüzi yaxşı apararsanız, maddi imkanınız qənaətbəxş olacaq. Hər boş sözə əhəmiyyət verməyin.

BALIQLAR - Axır ki, üzüntülü anlarınız başa çatacaq. Odur ki, bütün ciddi işlərin həllini sürətləndirməli, sevdiniz adamlarla yeni münasibətlər sistemində keçməlisiniz. Ulduzlar uzaq səfərlərinizi təxirə salmamağı məsləhət görür.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Maşını da qaçırdılar, içindəki uşağı da...

8 yaşındakı qızını maşında qoyan ana bunun cəzasını çəkdi. Amerikanın Dallas şəhərində bir qadının mühərrikini söndürmədiyi, içində qızını da qoyduğu maşını oğurlanıb. Maşını gözəllik mərkəzinin qabağında qoyan, kiçik bir işini həll etmək üçün içəri girən qadın bir anda maşının oğurlandığını görüb. Bunu gören kimi mərkəzdə işləyən bir qadınla maşının dalınca qaçan qadın onu saxlamağa nail ola bilməyib. Nəticədə isə qadın eyni gündə həm uşağını, həm də maşını itirib. Dallas polisi hazırda araşdırma aparır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114

SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

